

ՄԵՐ ԱՆԿԻՆԵՆ

Ռուսաստանն Կը Սպասուի Աւելին

Մայիս 12-ին եւ ապա յաջորդող օրերուն ատրպէյճանական զինուած ուժերը երեք ուղղութիւններով ներթափանցեցին Հայաստանի Հանրապետութեան տարածք: Պաշտօնապէս հաստատուեցաւ, որ թշնամիի փոքր միաւորներ մինչեւ 3.5 թիւումէր յառաջացած են Սիւնիքի մարզի Սել Լիճի շրջանէն ներս:

Իրադարձութիւններու մասին տարաբնոյթ տեղեկութիւններ տարածուեցան հայկական լրատուամիջոցներուն կողմէ, որոնք սկսան գրել նաեւ բախումներու եւ սահմանային այլ դիրքերու ուղղութեամբ յառաջխաղացումներու մասին: Սկզբնական ժամերուն պաշտօնական տեղեկատուութեան պակասը նպաստեցին հակասական լուրերու արագընթաց տարածման եւ հանրային կարծիքի մօտ արդարացի հարցերու յառաջացման:

Յաջորդող օրերուն բազմաթիւ անգամներ հաղորդուեցաւ, որ տեղական հրամանատարներու միջեւ տեղի կ'ունենան բանակցութիւնները եւ գոյացած է համաձայնութիւն՝ Ատրպէյճանցի զինուորներու իրենց ելման կէտ վերադարձնելու ուղղութեամբ: Այդուհանդերձ, սահմաններու վրայ իրավիճակը եակամ փոփոխութեան չենթարկուեցաւ ու վերջին տուելաներով ատրպէյճանցիները կը շարունակեն մնալ Սիւնիքի, Վարդենիսի, Սիսիանի ուղղութիւններով իրենց առաջ եկած վայրերուն մէջ:

Սահմանին ստեղծուած իրավիճակի կապակցութեամբ պաշտօնական երեւանը լծուեցաւ դիւանագիտական լայնածաւալ աշխատանքի, յոյս ունենալով հարցը լուծել առանց զինեալ բախումներու, որուն այս պահուն հաւանաբար պատրաստ չէ Հայկական կողմը: Իսկ, իրադարձութիւններու նման կերպ զարգացումը կրնայ պատրուակ ծառայել Ատրպէյճանի ղեկավար Իլիհամ Ալիեւին, գործադրութեան դնելու վերջին շրջանին անոր կատարած սպառնալիքները՝ Ձանգեզուրով Նախիջեւան միջանցք ապահովելու ուղղութեամբ:

Հայաստան առաջին հերթին դիմեց Հաւաքական Անվտանգութեան Պայմանագրի Կազմակերպութեան (ՀԱՊԿ), որուն անդամ դարձած է, անոր հիմնադրութեան առաջին օրէն 1992-ի Մայիսին Ղազախստանի, Ղրղզստանի, Ռուսաստանի, Տաճիկստանի եւ Ուզբեկստանի կողմէն: Տարի մը ետք պայմանագրին միացան նաեւ Պելառուսը, Ատրպէյճանը եւ

«Հայաստանը Երբեք Սիջանցքի Հարց Չէ Քննարկած Եւ Չի Քննարկեր». Նիկոլ Փաշինեան

Հայաստանի վարչապետի պաշտօնակատար՝ Նիկոլ Փաշինեանի զլիաւարուծեամբ կառավարութենէն տեղի ունեցած Ազգային Անվտանգութեան Խորհուրդի նիստի ընթացքին Նիկոլ Փաշինեան անդրադարձաւ հայ-ատրպէյճանական սահմանին ստեղծուած իրավիճակին ու անոր հանգուցալուծման ուղղութեամբ իրականացուող քայլերուն:

Ան մասնաւորապէս նշեց, թէ Մայիսի 14-էն յետոյ, Ատրպէյճանի զինուած ուժերու զինձառաջողութեամբ որոշ խումբեր դուրս եկած են Հայաստանի Հանրապետութեան տարածքէն, եւ որ նման ընթացք տեղի ունեցած է նաեւ երէկ երեկոյեան, նաեւ նախանշան կայ, որ կրնայ այսօր ալ տեղի ունենալ, բայց ընդհանուր առումով, ռազմաքաղաքական իրադրութիւնը ամուս 12-էն ի վեր կը համարուի անփոփոխ: «Այսինքն, ռազմաքաղաքական առումով մենք փոփոխութիւններ տեղի չեն ունեցել, որոշ խմբեր դուրս են եկել, բայց դրանից իրադրութիւնը չի փոխուել: Ինչ է սա նշանակուած, սա նշանակում է, որ մենք պէտք է շարունակենք գործարկել Հաւաքական Անվտանգութեան Պայմանագրի Կազմակերպութեան մեքենականութիւնները եւ պէտք է շարունակենք

Ազգային Անվտանգութեան խորհուրդի նիստի ընթացքին

աշխատել հայ-ռուսական դաշնակցային մեքենականութիւնների գործարկման ուղղութեամբ: Մեր դիրքորոշումը յստակ է՝ ատրպէյճանցի զինձառաջողութեանը պէտք է լքեն Հայաստանի Հանրապետութեան տարածքը»:

Ան նաեւ ընդգծած է, որ ռազմաքաղաքական ցանկացած դիմադրութիւն, ցանկացած պայքար կը գոլգորդուի տեղեկատուական պայքարով եւ ակնյայտ է, որ Հայաստանի Հանրապետութեան մէջ կը գործեն Ատրպէյճանի տեղե-

կատուական պայքարի գործակալներ: «Այդ մարդիկ 2020 թուականին Ատրպէյճանի նախագահին հրաւիրում էին յարձակուել Հայաստանի Հանրապետութեան վրայ, այս իրադարձութիւններից առաջ ցոյց էին տալիս մօտաւորապէս այն տեղանքները, որտեղից կարելի է ներխուժել Հայաստանի Հանրապետութեան տարածք եւ նրանք հիմա նաեւ Հայաստանի Հանրապետութեան հանրութեան շրջա-

ԱՄՆ Կ'աշխուժանայ Հայաստան-Ատրպէյճան Սահմանային Եզմաման Լուծման Նապակով

Միացեալ Նահանգները աստիճանաբար կ'աշխուժանեն իր ներգրաւուածութիւնը Հայաստան - Ատրպէյճան սահմանին ստեղծուած ճգնաժամի հանգուցալուծման գործով:

Վարչապետի պաշտօնակատար՝ Նիկոլ Փաշինեանի եւ ԱՄՆ-ի նախագահի ազգային անվտանգութեան հարցերով խորհրդական ձէյք Սալիվանի միջեւ նախորդ օրը երեկոյեան կայացած հեռախօսազրոյցի ընթացքին նախագահ՝ Ճօ Պայտընի առանցքային խորհրդականներէն մէկը, ըստ Հայաստանի վարչապետի լրատուական ծառայութեան հաղորդագրութեան, «անընդունելի եւ սադրիչ համարած է Հայաստանի սահմանէն ներս ատրպէյճանական ուժերու իրագործած գործողութիւնները, եւ տեղեկացուցած, որ ԱՄՆ-ի դիրքորոշումը պիտի ներկայացուի նաեւ ատրպէյճանական ղեկավարութեան՝ պահանջելով դուրս հանել իրենց ուժերը Հայաստանի տարածքէն»:

Սալիվան նաեւ «մտահոգութիւն յայտնած է Ատրպէյճան պահուող հայ զբերիներու առնչութեամբ եւ ընդգծած անոնց վերադարձի ապահովման կարեւորութիւնը»:

ԱՄՆ-ի Սպիտակ տան տարածած հաղորդագրութեան մէջ նշուած

ԱՄՆ-ի նախագահի ազգային անվտանգութեան հարցերով խորհրդական ձէյք Սալիվան

է, որ ձէյք Սալիվան Հայաստանի կառավարութեան ղեկավարէն զատ, հեռախօսազրոյց ունեցած է նաեւ Ատրպէյճանի նախագահին հետ եւ մտահոգութիւն յայտնած է երկու երկիրներու միջեւ վերջին օրերու լարուածութեան առնչութեամբ եւ ընդգծած, որ «ռազմական տեղաշարժերը չսահմանազօրուած սահմաններու մօտ անպատասխանատու են եւ սադրիչ»:

Իրան Կտրականապէս Դէմ Ե Հայաստանի Սահմաններու Որեւէ Փոփոխութեան

Իրանը կը խստացնէ դիրքորոշումը հայ-ատրպէյճանական սահմանին ճիշդ մէկ շաբաթ շարունակուող լարուածութեան հարցով՝ ընդգծելով, որ չ'ընդունիր սահմաններու որեւէ փոփոխութիւն, ու նաեւ՝ այլ ուժերու տեղակալում իր սահմանային տարածքներուն:

«Իրանի Իսլամական Հանրապետութեան դիրքորոշումը շատ պարզ է, աներկբայ եւ որոշիչ՝ տարածաշրջանի երկիրներու տարածքային ամբողջականութիւնը պէտք է պահպանուի», - ըսած է Իրանի խորհրդարանի ազգային անվտանգութեան եւ արտաքին քաղաքականութեան յանձնաժողովի նախագահ՝ Մոճթապա Չոլնուրին ռուսական «Սփուտնիք» լրատուական գործակալութեան հետ զրոյցի ընթացքին:

Անուանական չդատապարտելով ատրպէյճանական զինուորի գործողութիւնները՝ Իրանցի պաշտօնեան, միեւնոյն ժամանակ, պարզորոշ ըսած է. - «Մեզի համար անընդունելի է, որ Հայաստանի

ԼՈՒՐԵՐ

Արթուր Վանեցեան կը Գլխաւորէ ՀՀԿ-ի Ու «Հայրենիքի» Կազմաւորած Դաշինքը

«Պատիւ ունեն» դաշինքի ստորագրման արարողութեան ընթացքին

Մայիս 16-ին, ընտրական դաշինքի յուշագիր ստորագրուեցաւ Հայաստանի երրորդ նախագահ՝ Սերժ Սարգսեանի գլխաւորած Հայաստանի Հանրապետական եւ Ազգային Անվտանգութեան Ծառայութեան նախկին տնօրէն Արթուր Վանեցեանի «Հայրենիք» կուսակցութիւններուն միջեւ:

Դաշինքի յուշագրին մէջ ըսուած էր. «Մենք ընդունել ենք մեր սխալները, մեր գործունէութեան մէջ եղել են թերացումներ ու սխալներ: Քաղաքականութեան մէջ սխալների գիրքը իշխանութեան կորուստն է, մենք այդ գիրքը վճարել ենք եւ քաղել ենք դասերը: Գալիս ենք ահազանգելու մտահոգութիւնների մասին՝ ուղիղ ու շիտակ խօսելու կառավարութեան սնանկ ռազմավարութեան ու գործելաոճի մասին»:

«Հայաստանի գործող իշխանութիւնների ոչ համարժէք վարքագիծը լաւատեսութեան ոչ մի հիմք չեն տալիս յուսալու, որ նման պայմաններում մենք այսօր կարողանանք գրագէտ կանխել վերահաս նոր վտանգը եւ պետութեան ընթացքը տեղափոխել անվտանգ ու զարգացման հեռանկար ունեցող հունի վրայ, իսկ դա հնարաւոր է առանց իշխանութիւնը զաւթած ժողովրդականների», - յայտարարեց Սարգսեան:

Դէպի անցեալ վերադարձ պիտի չըլլայ ընդգծեց 2018-ին ժողովրդական ճնշմամբ հրաժարական տուած Սերժ Սարգսեանը իր ելոյթին մէջ, իսկ պետութեան կործանման ընթացքին կողքէն նայիլ չէին ուզեր. «Մենք հեռացնելու ենք եւ պատիւ ենք պահանջելու մեր պետութիւնը հեղինակազրկած, թշնամու առջեւ ծնկած եւ նուաստացած հողատուներից եւ կասեցնելու ենք պետութեան անկումը»:

«Վերադարձ անցեալին չի լինելու» արտայայտութեան հեղինակը Արթուր Վանեցեանն էր, որ դեռ մէկ տարի առաջ յայտարարած էր, թէ անհրաժեշտ է ստեղծել քաղաքական ուժ մը, որ կը փորձէ համախմբել գործող ու նախկին իշխանութիւններէն դժգոհ հասարակութեան հատուածին: Ինչ փոխուեցաւ մէկ տարի ետք, որ միաւորեց ԱԱԾ նախկին տնօրէնին ու նախկին իշխանական ՀՀԿ-ին: Ի դէպ, Վանեցեանի՝ ԱԱԾ տնօրէն եղած ժամանակ բազմաթիւ քրէական գործեր յարուցուած են, անոնց կարգին՝ Հանրապետականի առաջնորդի մտերիմներուն նկատմամբ:

Ուշագրաւ էր որ, յուշագրի ստորագրման արարողութեան ընթացքին բեմի վրայ չկային ՀՀԿ-ի ծանօթ դեկավար դէմքերը: Կուսակցութիւնը այժմ կը փորձէ հանրութեան ներկայանալ նոր դիմագիծով եւ յոյս ունի այդպիսով ստանալ ընտրողներու ձայները:

Կարտըն» մոլի կայանատեղիում «Մեկամոլ Արմենիա» առեւտրի կեդրոնի տարածքում», - նշած են ՀՀ ԱՆ-էն:

«AstraZeneca»-ով պատուաստումները կրնան կատարուիլ 18 եւ բարձր տարիքի անձանց համար, ըստ դիմելիութեան եւ կամաւորութեան սկզբունքով: «Sputnik-V»-ով պատուաստումները նախատեսուած են վտանգաւոր խումբերու անձանց, մասնաւորապէս՝ 18-էն 54 տարեկան բուժաշխատողներու, 18-էն 54 տարեկան քրոնիկ հիւանդներու, 18-էն 54 տարեկան ընկերային խնամքի կեդրոններու բնակիչներու եւ աշխատակիցներու համար:

Լեւոն Տէր Պետրոսեան Պիտի Գլխաւորէ ՀԱԿ-ի Ցուցակը

Լեւոն Տէր Պետրոսեան ելոյթ կ'ունենայ ՀԱԿ-ի համագումարին ընթացքին

Մայիս 18-ին, Հայ Ազգային Գոնկրէսի (ՀԱԿ) վարչութիւնը, որ ընտրուած էր երկու օր օռաջ կայացած ՀԱԿ-ի համագումարի ընթացքին, յայտարարեց որ որոշած են մասնակցիլ յառաջիկայ արտահերթ ընտրութիւններուն: Կուսակցութեան ցուցակը պիտի գլխաւորէն առաջին նախագահ Լեւոն Տէր Պետրոսեանը, իսկ շտապը պտտի դեկավարէ Լեւոն Զուրապեանը:

ՀԱԿ-ի համագումարին իր ունեցած ելոյթի ընթացքին Լեւոն Տէր Պետրոսեան խօսեցաւ Հայաստանի մէջ ստեղծուած ծանր իրավիճակի պատճառներուն, երկրին սպառնացող վտանգներուն ու ելքերուն մասին:

«Մենք պարտուել ենք ոչ թէ

Ատրպէյճանին, այլ պարտութիւնն ինքներա ենք բերել մեր գլխին՝ վերջին 23 տարիների ընթացքում մեր երկրի իշխանութիւնների վարած արկածախնդրական ու անպատասխանատու քաղաքականութեան հետեւանքով: Պարտութեան հիմքը դրուել է 1998 թուականին՝ այդ իշխանութիւնների կողմից որդեգրուած ստատուս քուոյի (իրավիճակի) պահպանման եւ ոչ մի թիզ հող չգիջելու հնարաւորութեան սին հաւատամքի վրայ: Իսկ պարտութեան աւարտն ազդարարուել է Փաշինեանի՝ «Արցախը Հայաստան է եւ վերջ» սաղրիչ յայտարարութեամբ, եւ ինչը եղաւ Հայաստանի վերջը՝ Ղարաբաղի վերջը», - նշեց ՀԱԿ առաջնորդը:

Երեւանի Նախկին Քաղաքապետ՝ Գագիկ Բեգլարեան Գրաւով Ազատ Արձակուած Է

Մէկ տարի հետախուզուող Երեւանի նախկին քաղաքապետ՝ Գագիկ Բեգլարեան, Մայիս 18-ին կալանաւորուած է Հայաստան ժամանելուն պէս, սակայն ազատ արձակուած է 50 միլիոն դրամ գրաւի դիմաց:

Ոստիկանութիւնը հաղորդած էր, որ Հանրապետական կուսակցութեան գործադիր մարմնի անդամ՝ Բեգլարեան Մոսկուա - Երեւան թռիչքով վերադարձած է եւ անմիջապէս յանձնուած Ազգային Անվտանգութեան Ծառայութեան (ԱԱԾ):

2020-ի Մարտին, ԱԱԾ հետախուզում յայտարարած էր, Բեգլարեանը մեղադրելով պետութեան պատկանող առանձնապէս խոշոր չափերով՝ աւելի քան 230 միլիոն դրամ արժողութեամբ անշարժ գոյք չափշտակելու համար: Խօսքը մայրաքաղաքի Թամանեան փողոցի վրայ գործող մանկապարտէզի օտարման մասին է:

Մէկ տարի առաջ ԱԱԾ-ն հաղորդեց Երեւանի նախկին քաղաքապետին վերագրուող մեղադրանքի մանրամասնութիւնները: Ըստ այդմ, 13 տարի առաջ՝ 2008-ին մայրաքաղաքի Կեդրոնի թաղապետի պաշտօնը ստանձնած ժամանակ Բեգլարեան այնպէս ըրած է, որ 2 մանկապարտէզներ վերամիաւորելու գործընթաց սկսի: Ապա 2009-ի Մարտին, արդէն որպէս Երեւանի քաղաքապետ, յանցաւոր մտադրութիւնը աւարտին մասցնելու նպատակով՝ որոշում կայացուցած է, որով փոխուած է մանկապարտէզի աւելի քան 200 քառակուսի մեթր մակերեսով տարածքի նշա-

Երեւանի նախկին քաղաքապետ՝ Գագիկ Բեգլարեան

նակութիւնը եւ այն ընդգրկուած է ոչ բնակելի ֆոնդին մէջ՝ որպէս հասարակական սպասարկման տարածք: Անկէ յետոյ այդ անշարժ գոյքը ընդամէնը աւելի քան 23 միլիոն դրամով օտարուած է, իսկ 2011-ի Փետրուարին ընդամէնը 24 միլիոն դրամով գրանցուած է Բեգլարեանի հօր անուամբ, այնուհետեւ որպէս ժառանգորդ այն գրանցուած է Գագիկ Բեգլարեանի անուամբ:

Երեւանի մանկապարտէզներու ոլորտի չարաշահումներու մասին 2019-ին հրապարակում կատարած էր «Հետք» էլեկտրոնային պարբերականը՝ ահազանգելով, որ շարք մը մանկապարտէզներ անօրինական օտարուած են Բեգլարեանի պաշտօնավարման օրօք:

ԼՈՒՐԵՐ

«Ատրպեյճանի Զինուած Ուժերը Պէտք է Անյապաղ Ետ Քաշուին»։ Մաքրոն

Վարչապետի պաշտօնակատար՝ Նիկոլ Փաշինեան հեռախօսազրոյց ունեցած է Ֆրանսայի նախագահ՝ էմմանուէլ Մաքրոնի հետ՝ վերջինիս նախաձեռնութեամբ, յայտնած են կառավարութեանէն:

Հայաստանի եւ Ֆրանսայի առաջնորդները քննարկած են Սիւնիքի մարզին մէջ ատրպեյճանական զինուած ուժերու կողմէ Հայաստանի ինքնիշխան տարածքներ խռովեցող հետեւանքով ստեղծուած իրավիճակն ու զայն հանգուցալուծելու քայլերը:

Ֆրանսայի նախագահը իր գորակցութիւնը յայտնած է Հայաստանի իշխանութիւններուն ու հայ ժողովուրդին՝ խնդիրը խաղաղ կարգաւորելու գործով: Մաքրոն վերահաստատած է Ֆրանսայի հաւատարմութիւնը Հայաստանի Հանրապետութեան տարածքային ամբողջականութեան նկատմամբ եւ ընդգծած է Հայաստանի ինքնիշխան տարածքէն ատրպեյճանական զինուած ուժերու անյապաղ դուրս ելլելու անհրաժեշտութիւնը:

Կառավարութեան հաղորդմամբ՝ Նիկոլ Փաշինեան շնորհակալութիւն յայտնած է Ֆրանսայի նախագահին երկրի ու հայ ժողովուրդի նկատմամբ տեւական ուշադրութիւն ցուցաբերելու եւ բարեկամական վերաբերմունք արտայայտելու համար:

Իր հերթին Մաքրոն ընդգծած է, որ Ֆրանսան պատրաստ է հետագային եւս իր նպաստը բերել Հայաստանի առջեւ ծառայած մարտահրաւէրներու լուծման եւ մեր երկրի զարգացման ու առաջընթացին:

Ֆրանսայի նախագահ՝ Էմմանուէլ Մաքրոն

Հայաստանի մօտ Ֆրանսայի դեսպանը, անդրադառնալով այս հեռախօսազրոյցին, իր Դիմատետրի էջով աւելցուցած է, որ Ֆրանսան կը ցանկայ, որ տարածաշրջանին մէջ առկայ լարուածութեան իրավիճակի մասին ՄԱԿ-ի Անվտանգութեան խորհրդի միջոցով բանաձեւ ընդունուի՝ կայունութիւն եւ անվտանգութիւն բերելու համար:

Նաեւ Ֆրանսայի նախագահը իր Դիմատետրի պաշտօնական էջով հայերէնով հետեւեալ գրառումը կատարած է. - «Ատրպեյճանի զինուած ուժերը ներխուժել են հայկական տարածք: Անոնք պէտք է անյապաղ յետ քաշուին: Եւս մէկ անգամ ասում եմ հայ ժողովուրդին՝ Ֆրանսան համերաշխ է ու այդպիսին էլ կը մնայ»:

Մոսկուա Կ'առաջարկէ Սկսիլ Հայաստան-Ատրպեյճան Սահմանագատման Գործընթացը

Ռուսաստանի դիւանագիտական գերատեսչութիւնը հանդէս եկած է հայ-ատրպեյճանական սահմանային լարուածութեան կապակցութեամբ յայտարարութեամբ:

«Բոլոր նման միջադէպերը պէտք է լուծուին բացառապէս խաղաղ եւ բանակցային ճանապարհով: Որպէս երկարաժամկէտ լուծում, կը տեսնենք հայ-ատրպեյճանական սահմանի սահմանազատման գործընթացի մեկնարկը եւ անոր յաջորդող սահմանագծումը», - ըսուած է Ռուսաստանի ԱԳՆ-ի կայքէջը տեղադրուած հաղորդագրութեամբ:

Ատրպեյճանի հետ սահմանին ստեղծուած իրավիճակի առնչութեամբ Մայիս 14-ին, Հայաստանը պաշտօնապէս դիմած է ՌԴ նախագահին՝ ռազմական օգնութեան խնդրանքով:

Քրեմլինի խօսնակը նախօրէին, դժուարացած է ըսել, թէ արդեօք նախագահ Փութինը ստացած է Հայաստանի վարչապետի պաշտօնակատար՝ Նիկոլ Փաշինեանի դիմումը, ռազմական օգնութեան խնդրանքով:

Նոյնանման յայտարարութեամբ հանդէս եկաւ նաեւ Ռուսաստանի արտաքին գործոց նախարար՝ Սերէյ Լավրով:

Հայ-ատրպեյճանական սահմանին իրավիճակի սրումէն շուրջ մէկ շաբաթ ետք ասուլիսի ժամանակ անդրադառնալով իրավիճակին՝ Լավրով ըսած է, - «Միջադէպէն յետոյ ատրպեյճանական կողմը յայտարարութիւն տարածած է եւ պարզաբանած, որ տեղի ունեցածը

թիւրիմացութիւն է, եւ որ ամենակարեւորն է՝ սահմանազատուած եւ սահմանագծուած սահմանի բացակայութեամբ»:

«Մենք առաջարկած ենք, որ կողմերը աշխատին այդ ուղղութեամբ, եւ մենք պատրաստ ենք անոնց աջակցիլ քարտէզներով ու խորհրդատուական ծառայութիւններով», - նշած է Ռուսաստանի ԱԳ նախարարը:

Լավրով ընդգծած է, որ մինչ օրս որեւէ կրակոց չէ հնչած եւ բախումներ չեն եղած: «Հանգիստ նստած են եւ սկսած են պայմանաւորուիլ, թէ ինչպէս պէտք է այս իրավիճակը հարթել, մեզմէ աջակցութիւն խնդրած են, մեր զինուորականները տրամադրած են եւ ձեռք բերուած է համաձայնութիւն: Ես չեմ տեսներ կրքերը թե՛ փայտանքները որեւէ կարիք բաւական հեշտ կարգաւորուող այս հարցին համար», - յայտարարած է Լավրով:

Արցախի Նախագահի Հաւաստիութեամբ՝ Պիտի Ձեւաւորուի Արհեստավարժ Բանակ

Արախի Յարութեան Պաշտպանութեան բանակի հրամանատարական կազմի հետ խորհրդակցութեան ընթացքին

Պաշտպանութեան բանակը կայ, պիտի մնայ եւ կը դառնայ աւելի մարտունակ, յայտարարած է Արցախի նախագահ՝ Արայիկ Յարութեանի Պաշտպանութեան բանակի բարձրագոյն հրամանատարական կազմի հետ խորհրդակցութեան:

«Մենք հանդէս ենք գալիս արժանապատիւ ու կայուն խաղաղութեան օրակարգով, սակայն դրա համար անհրաժեշտ

են նաեւ անվտանգային երաշխիքներ:

Նախատեսուած բարեփոխումների արդիւնքում ձեւաւորուելու է արհեստավարժ բանակ, որտեղ կարելու դերակատարութիւն են ունենալու պայմանագրային զինձառայողները», - ըսած է ան, աւելցնելով, որ առաւելագոյն ջանք պիտի ներդրուի Արցախի անվտանգային համակարգի հետեւողական ու արագ բարելաւման համար:

Ըստ Ալիեւին, Հայաստան Կը Փորձէ Միջազգայնացնել Սահմաններու Խնդիրը

Ատրպեյճանի նախագահը բնորոշած է Երեւանի վերջին օրերու պահուածքը, որպէս «ոչ համարժէք արձագանք»: Իլհամ Ալիեւ այս մասին ըսած է Ղազախիստանի նախագահ՝ Գախմ-ժոմարթ Թոկաեւի հետ այսօր՝ Մայիս 17-ին կայացած հեռախօսազրոյցի ժամանակ:

Անդրադառնալով հայ-ատրպեյճանական սահմանին տիրող կացութեան՝ Ալիեւ նշած է. «Այս պահուն սահմաններու յստակացում տեղի կ'ունենան եւ հայկական կողմը ոչ համարժէք արձագանք կը ցուցաբերէ: Այս հարցով Հայաստանի դիմումը՝ ուղղուած Հաւաքական Անվտանգութեան Պայմանա-

նագրի կազմակերպութեան (ՀԱՊԿ) ոչ այլ ինչ է, քան հարցը միջազգայնացնելու փորձ: Այդ բացարձակապէս անհիմն քայլ է: Սահմանին որեւէ ընդհարում տեղի չէ ունեցած, իրավիճակը կայուն է, իսկ բանակցութիւնները կը շարունակուին»:

Օր մը առաջ պաշտօնական Պաքուի տեսակէտը ներկայացուցած էր նաեւ Ատրպեյճանի արտաքին գործոց նախարարութիւնը, պնդելով, թէ սահմանին առկայ խնդիրները պէտք է լուծուին «երկկողմանի շփումներու միջոցաւ՝ հիմնուած կողմերու կառուցողական երկխօսութեան վրայ»:

ԱՄՆ Կ'աշխուժանայ

Շարունակուած էջ 1-էն

Ամերիկեան կողմի հաղորդագրութեան համաձայն, Մալիվան ընդգծած է իրենց միջազգային սահմանը սահմանագծելու հարցով երկու երկիրներու պաշտօնական քննարկումներ կայացնելու անհրաժեշտութիւնը եւ փոխանցած է տարածաշրջանին մէջ երկկողմանի ներգրաւուածութեամբ հաշտեցման հասնելու Միացեալ Նա-

հանգներու նուիրուածութիւնը նաեւ որպէս ԵԱՀԿ Մինսքի խումբի համանախագահ:

Յիշեցնենք, որ Փաշինեանի ու Ալիեւի հետ ձէյք Մալիվանի հեռախօսազրոյցը, յաջորդեց ԱՄՆ-ի Կետական քարտուղարութեան մամուլ խօսնակ՝ Ճալինա Փորթրի Մայիս 14-ի աննախադէպ յայտարարութեան, թէ «Միացեալ Նահանգները կ'ակնկալէ, որ Ատրպեյճան անյապաղ ետ քաշէ իր զօրքը»:

Իրան Կտրականապէս Դէմ է

Շարունակուած էջ 1-էն

տարածքի մէկ մասը վերցնեն, եւ մեր սահմանները փոփոխութեան ենթարկուին, այսինքն՝ ունենանք նոր հարեւան: Գոյութիւն ունեցող սահմանները պէտք է լիովին պաշտպանուին, եւ իսլամական Հանրապետութեան սահմանը Հայաստանի հետ պէտք է պահպանուի»:

Ձոյնուրին, որ մինչ խորհր-

դարան գալը Իրանի հոգեւոր առաջնորդ Ալայթոլլա Ալի խամենէյի ներկայացուցիչն էր իսլամական յեղափոխութեան պահապաններու շոկատին մէջ, ռուսական գործակալութեան հետ գրոյցին նաեւ ընդգծած է, որ Թեհրան չ'ընդունիր տարածաշրջանէն դուրս՝ այլ երկիրներու զինուած ուժերու ներկայութիւնը Իրանի սահմանին մօտ գտնուող տարածքներուն մէջ:

Այսօր Լուծու՞մ է Արցախի, Հայաստանի Ապագայի Հարցը. Ընտրութիւնները Պէտք է Հիմնուած Լինեն Գաղափարական Տեսլականների Վրայ

Yerevanlur.am-ի կայքը հարցազրոյց ունեցած է Սոցիալ Դեմոկրատ Հնչակեան Կուսակցութեան (ՄԴՀԿ) կեդրոնական վարչութեան ատենապետ Համբիկ Սարաֆեանի հետ Հայաստանի մէջ սպասուող խորհրդարանական ընտրութիւններուն շուրջ:
Ստորեւ՝ հարցազրոյցը ամբողջութեամբ.

- Պարոն Սարաֆեան, Հայաստանը պատրաստու՞մ է Յունիսի 20-ի արտահերթ խորհրդարանական ընտրութիւններին, նոր դաշինքներ են ձևաւորու՞մ, ԿԸՀ-ն երեկ հաստատեց, որ նախընտրական քարոզարշաւը մեկնարկելու է Յունիսի 7-ին: Ինչպիսի՞նք նախընտրական պայքար էք կանխատեսու՞մ:

- Արդէն, կարծես, ուրուագծուել է երկբեւեռանի պայքարի պատկեր, բայց, անշուշտ, դեռ 2-3 շաբաթուայ ընթացքում կարելի է տեղաշարժեր ակնկալել, որովհետեւ այն պատկերը, որ այսօր ունենք, Հեմ կարծում՝ վերջնական է լինելու: Հիմնական բոլոր խոսակցողներն էլ հասկանում են, որ մի քանի խմբաւորում պայքարում են որոշակի ընտրազանգուածի ձայները համար, իսկ իշխանութեան ընտրազանգուածի հետ նրանք, այսպէս թէ այնպէս, առնչութիւն չունեն:

Պարզ է, որ պէտք է լինեն հաշտարկներ՝ ինչպէս աշխատել ընտրազանգուածի հետ, որպէսզի քուէարկութեան ժամանակ կարողանան նրանից ձայներ ստանալ, իսկ եթէ չկարողանան, ապա ինչպէս են բաժանուելու այդ ընտրազանգուածի ձայները: Օրինակ՝ «Հայաստան» դաշինքը՝ Ռոբերտ Քոչարեանի ղեկավարութեամբ, «Հայրենիք-ՀՀԿ» դաշինքը եւ «Բարգաւաճ Հայաստան» կուսակցութիւնը, յստակ է, հիմնուած են մի ընտրազանգուածի վրայ: «Լուսաւոր Հայաստան» եւ «ազգային բեւեռը» մի քիչ տարբեր ընտրազանգուածներ ունեն: Նախընտրական միջնորդը, կարծում եմ, հետզհետէ շատ աւելի կշիռ կանայ, բայց, անշուշտ, նախընտրելի է, որ ընտրութիւններն իսկապէս լինէին բովանդակային եւ գաղափարական տեսլականների վրայ հիմնուած՝ Հայաստանի բոլոր քաղաքական ուժերի կողմից, այլ ոչ թէ այն մակարդակով եւ ատելութեան միջնորդի մէջ, որ հիմա գոյութիւն ունի:

- Կարծես արդէն երեւում է, որ լինելու է ոչ թէ գաղափարական, այլ՝ փոխադարձ մեղադրանքների, նախկինների ու ներկայի, հնի ու նորի պայքար:

- Դժբախտաբար, այդպէս է ու դա շատ վատ է: Նախ՝ պէտք է ընդունենք, որ Հայաստանում երբեք, անգամ նախորդ ընտրութիւնների ժամանակ, չի եղել գաղափարի պայքար, չի ձեւաւորուել

ընտրական մշակույթ: Այդ երեւոյթը շարունակու՞մ է այսօր՝ շատ աւելի սուր եւ ընդգծուած: Դա որեւէ լաւ բանի չի կարող յանգեցնել, որովհետեւ, եթէ չկայ գաղափարական պայքար, մենք դատապարտուած ենք անընդհատ յայտնուելու այսպիսի իրավիճակների մէջ: Յատկապէս յետպատերազմեան այս շրջանում շատ աւելի կենսական է, որ գաղափարական դաշտ լինէր: Այսօր լուծու՞մ է Արցախի, Հայաստանի ապագայի հարցը: Ինչպիսին լինի ընտրութիւնների որակը, այդպիսին էլ կը լինի ապագան: Ընտրողների 40%-ը կողմնորոշուած է: Նրանք պէտք է հնարաւորութիւն ունենան իրենց քուէն տալ այն կուսակցութեանը կամ դաշինքին, որը կը ներկայացնի, թէ Հայաստանի ապագային ինչ տեսլական է պատկերացնում:

Աւելին՝ հիմա իսկապէս ժամանակն է անկեղծ, ճիշտ ու սթափ մտեցումներով առաջ գնալու, այլ ոչ թէ այսպէս ամպագորգոռ յայտարարութիւններով կամ անիրատեսական երազներով, ցանկութիւններով ինչ-որ կոնֆլիկտներ ստեղծելու համար, որովհետեւ մենք չունենք դրա ժամանակը: Հիմա լուրջ, անկեղծ եւ ճիշտ մտեցումներով առաջ գնալու ժամանակն է:

- ՀՀ առաջին նախագահ Լեւոն Տէր-Պետրոսեանը գաղտնագերծեց իր առաջարկները Ռոբերտ Քոչարեանին եւ Սերժ Սարգսեանին՝ ընտրութիւններին մասնակցել միասնական դաշինքով: Երկու տիպի մեկնաբանութիւններ եղան, թէ ինչպէս կարող է առաջին նախագահը միաւորուել, իր իսկ խօսքերով, «նախկին աւագակապետական ռեժիմի ղեկավարների» հետ, որ Տէր-Պետրոսեանի առաջարկի մեխն այն էր, որ նրանք չեն յաւակնելու որեւէ քաղաքական պաշտօնի: Չեր դիտարկւմամբ որ՞ն էր Տէր-Պետրոսեանի առաջարկի ելուստը:

- Ինչ որ ասուել է՝ ասուել է, բացատրութիւնն արդէն տրուել է: Սակայն, մեր կարծիքով, եթէ Լեւոն Տէր-Պետրոսեանի կողմից պիտի լինէր այդ քայլը, դրա չափորոշ տրամաբանական քայլը պէտք է լինի ընտրութեան մասնակցութեան եւ այլընտրանքային ուժ դառնալու յայտը, որովհետեւ այսօրուայ դրութեամբ շատ յստակ է մեզ համար, որ միակ քաղաքական գործիչը, որը բարոյական իրաւունք ունի եւ տարիների ընթացքում

հետեւողականորէն նոյն քաղաքական ուղեգիծն է հետապնդել, նա է: Ինչպէս տեսնում ենք՝ իր բոլոր կանխատեսումները եւ մտահոգութիւններն իրականութիւն դարձան: Տրամաբանական կը լինէր, որ նա ոչ միայն մասնակցեր, այլեւ հրապարակային հանդէս գար իր յայտնի բովանդակային յօդուածներով եւ ելոյթներով: Այսինքն, ինքը սկսեւ ձեւաւորել քաղաքական, գաղափարական դիսկուրսը, թէ ինչպիսին ենք տեսնում Հայաստանի ապագան, որովհետեւ մենք հիմա շատ լուրջ խնդիրներ ունենք այսօրուայ տարածաշրջանային նոր իրականութեան, հարեւանների հետ չարաբերութիւնների, Արցախի կարգավիճակի եւ Ռուսաստանի ժամանակաւոր ներկայութեան առումով: Ինչպէ՞ս է օգտագործուելու առաջիկայ 4 տարուայ ժամանակահատուածը: Ուզենք, թէ չուզենք՝ ժամանակը գնում է: Ինչպէ՞ս մենք պէտք է վարուենք այս իրավիճակում, ինչպէ՞ս պէտք է գոնէ ինչ-որ չափով ետ բերենք մեր ինքնիշխանութիւնը, որից այսօր զրկուել ենք, այժմ ոչ թէ Հայաստանն է Արցախի անվտանգութեան երաշխաւորը, այլեւ ՀՀ-ն է ապաւինում Ռուսաստանին, որպէսզի կարողանանք մեր սահմանները պահել, երթեւեկել դէպի Սիւնիք, կամ Արցախ: Այսինքն՝ իրապէս կան շատ լուրջ գործընթացներ, որոնց մասին պէտք է խօսել եւ սթափ որոշումներ կայացնել:

- Պատերազմից յետոյ շատ են խօսակցութիւնները, թէ Սփիւռքը դեմ է գործող իշխանութիւններին: Իրօք պոյախ է, եւ որքանօք է Սփիւռքի

ծայրը լսելի Հայաստանում:
- Իրականութիւնը բոլորովին այդպէս է, որովհետեւ այստեղ կայ մի քանի գործօն եւ այն, ինչ այսօր կատարու՞մ է Հայաստանում, մտաւորապէս նոյն պատկերը Սփիւռքում է: Այստեղ անհատական կամ անհատականացուած պատասխանատուութեան խնդիր է: Խնդիրը մեղաւորներ փնտրելու մէջ է, դաւաճան եւ հայրենասէրի պիտակաւորումների մէջ է, թէ ու՞մ պատճառով է պատերազմը տեղի ունեցել: Նոյնմբերի 9-ից յետոյ մէջտեղ նետուած կարգախօսը շատ բան աղաւաղեց իրականութիւնից եւ նպաստեց հասարակութեան ոչ միայն բեւեռացմանը, այլեւ, իմ կարծիքով, սխալ օրակարգի արմատաւորմանը եւ դրանից բխող անիմաստ ու անհեթեթ բոլոր մեղադրանքներին, փողոցային, բամբասանքի մակարդակի խօսակցութիւններին, ապատեղեկատուութեան, ինչու ոչ՝ տեղեկատուական տեւորին, ժողովրդին բարոյալքելու բոլոր ջանքերին, որ նպատակ ունի սուտ, նենգ լրատուութիւն հրապարակելով, մարդկանց՝ արդէն վերաւոր հոգիները ցաւեցնելու: Հիմա նոյն իրավիճակը Սփիւռքում է, բայց մենք յստակ տեսնում ենք, որ պարտուեց գաղափարը: Այսօրվայ իշխանութիւնը կրում է պատասխանատուութիւն, վարչապետը եւս ասում է՝ մենք պատասխանատու ենք: Այո՛, բայց, միանշանակ, պատասխանատուութիւնը միայն այսօրուայ իշխանութեան վրայ է: Այսինքն, այն գաղափարը,

Շար.ը էջ 18

Advocacy in Washington D.C.
Post April 24, 2021

ARMENIAN COUNCIL OF AMERICA

JOIN ARMENIAN COUNCIL OF AMERICA'S WASHINGTON D.C. REPRESENTATIVE TANEL KOUSHAKJIAN IN A ZOOM DISCUSSION REGARDING THE RECOGNITION OF THE ARMENIAN GENOCIDE BY CONGRESS AND THE WHITE HOUSE, AND KEY ISSUES THAT ARE OF CONCERN TO ARMENIAN AMERICANS.

SATURDAY
MAY 22, 2021

10:30 A.M. PST.
1:30 P.M. EST.

REGISTER AT
[HTTPS://ARMENIANCOUNCIL.ORG/ACA/ZOOM](https://armeniancouncil.org/ACA/Zoom)
info@armeniancouncil.org

Փորձուածը Փորձելը Յիմարութիւն է

ՄԵԹՐ ՊԱՐԳԵԻ ԴԱԻԻԹԵԱՆ

ԾԱՆՐԱՅԱՄ սրտով այս ամիս կը նշենք ԵՌԱՏՕՆԸ մեր յաղթանակներուն: Յաղթանակ Սարգսսիայի, որ կերտեց Հանրապետութիւնն Հայաստանի: Յաղթանակ Շուշիի, որ վերականգնեց արժանապատուութիւնն մեր ժողովուրդի: Յաղթանակ Հայրենական Մեծ Պատերազմի, որ փրկեց պետականութիւնն մեր ազգի:

Արցախի ճակատներուն վրայ մեր կրած վերջին պարտութիւնը յստակ կը դարձնէ, թէ ինչո՞ւ ԾԱՆՐԱՅԱՄ սրտով կը նշենք այդ յաղթանակները: Արդարեւ, եթէ մեր հերոսներու արեան գնով վաստակած այդ յաղթանակներուն հետեւանքը եղաւ հանրապետութիւն, վերականգնած արժանապատուութիւն եւ փրկուած պետականութիւն, ապա Արցախի վերջին պատերազմի նահատակ մեր հերոսներուն արիւնք թափուեցաւ ի հետեւանք բարեկամէ լքեալի եւ դարաւոր թշնամիէ հարուածուած ինքնազաւարթութեան եւ մեր ապիկար իշխանաւորներու անհոգութեան, չանցագործութեան եւ ապերախութեան:

օգտաշատ գործունէութեան կողքին՝ կորսնցուցած ըլլալ կը թուի հայաստանեան հողին վրայ ճիշդ դիրքորոշուելու գիտակցութիւնը...: Մարդ կը տարուի հարց տալու, թէ գաղտնի ի՞նչ հաշիւներ կամ «combine»-ներ կան կամ գոյութիւն ունեցած են անցեալին Ռոպերթ Քոչարեանի եւ ՀՅԴ-ի միջեւ, որ վերջինս կը շարունակէ գործակցիլ հայրենի ժողովուրդի մեծամասնութեան կողմէ արգահատուած այդ մարդուն հետ: Եթէ ոմանք արցախեան վերջին պատերազմին պարտութիւնը կը վերագրեն Նիկոլ Փաշինեանի, որովհետեւ անոր իշխանութեան ատեն պատահեցաւ այդ պարտութիւնը, ապա Ռոպերթ Քոչարեանի պէտք է վերագրել ազգային դժբախտութեան ամէնէն մեծ արարքներէն մէկը՝ ազգային ժողովի սպանըը, որ պատահեցաւ հոկտեմբեր 1998-ին, ազգային ժողովին մէջ ահաբեկելով Աժ-ի նախագահ տարանդաշտ Կարէն Դեմիրճեանն ու այդ օրերու հերոս սպարապետ ու վարչապետ Վազգէն Սարգսեանը: Հրաշագործ եւ խոստմնալից այդ զոյգին ահաբեկումով վերջ դրուեցաւ հայրենի շիտակ պետականա-

Ո՞վ է Թրքական Ժողովրդավարութեան Թշնամին՝ Երտողա՞ն, Թե՞ Բանակը

ՎԱՐՈՒԹ ԹԵՆՊԵԼԵԱՆ

Միջին Արեւելքի մէջ ժամանակին ժողովրդավարութեան նմուշ նկատուող Թուրքիան այսօր կը ներկայացնէ ժողովրդավարական ձեւի մէջ պահուած մենատիրական իշխանութիւն մը: 2016 Յուլիսի զինուորական չեղաշրջման ձախող փորձը յանգեցաւ ընդիմադիրներու զանգուածային ձերբակալութեան-եւ մասնաւորաբար, էրտողանի միահեծան իշխանութեան ամրապնդումին:

Իր կողմնակիցներուն համար, որոնք բաւական կարեւոր թիւ մը կը ներկայացնեն, էրտողան հայրական ոգիով գործող տիպար ղեկավարն է, որուն կարելի է վստահիլ երկիրը: Բայց իր հակառակորդներուն համար, ան բռնատէր մըն է: Նախապէս, քաղաքական միտքը ժողովրդավարութիւնը եւ բռնատիրութիւնը գատորոշելու յստակ սահմանումներ ունէր: Մինչ ժողովրդավարութիւնը կը ցոլացնէր ազատ եւ արդար ընտրութիւններ, քաղաքացիական ազատութիւններ ու դատական անկախութիւն եւ օրէնքի գերակայութիւն, միւս կողմէ բռնատիրութիւնը կը բնորոշուէր ընտրութիւններու բացակայութեամբ, ազատութիւններու կաշկանդումով եւ փտածութեամբ: Իբրեւ պարզ նմուշ կարելի է տալ հարաւային եւ հիւսիսային Քորէաներու օրինակները, բայց կան բազմաթիւ վարչաձեւեր, որոնք կը գտնուին ժողովրդավարութեան եւ բռնատիրութեան միջեւ տեղ մը, եւ որոնք կարելի է նկատել խառնածին (hybrid) վարչաձեւեր:

Խառնածիններուն մէջ տեղի կ'ունենան ընտրութիւններ, ընդդիմադիր կուսակցութիւններուն կ'արտօնուի առաջադրել թեկնածուներ եւ նոյնիսկ կը տրուին քաղաքացիական որոշ ազատութիւններ՝ ժողովրդավարական ընդունուած հաստատութիւններու ծիրին մէջ, բայց անոնք գրեթէ չեն գործեր եւ ոչ մէկ ձեւով կը սպառնան իշխող խաւին:

Այսօր, աշխարհի տարածքին, ժողովրդավար նկատուող վարչաձեւերուն մեծամասնութիւնը խորքին մէջ խառնածին բնույթ ունի: Մինչ բազմաթիւ բռնատիրական երկիրներ կը կազմակերպեն եւ կ'օգտագործեն կասկածելի ընտրութիւններ՝ ժողովրդավար երեւնալու համար, անդին ժողովրդավար նկատուած երկիրներ ետդարձ կ'ընեն եւ կ'ուղղորդին դէպի բռնատիրութիւն:

Թուրքիոյ պարագան խօսուն է այս իմաստով:

Այսօր, ժողովրդավարական նահանջի ամէնէն տարածուած ձե-

ւերէն մէկը գործադիր իշխանութեան ինքնամեծարումն է, երբ այդ իշխանութեան վրայ գտնուող ղեկավարը կը թուլցնէ հաշուետուութեան եւ հաշուառութեան համակարգը՝ միաժամանակ տկարացնելով օրենսդիր ու դատական իշխանութիւնները, եւ՝ ընդհանրապէս ընդդիմութիւնը՝ հանրաքուէի ճամբով դիմելով «ժողովրդային մաստա» յի ընտրանքին: Այս առումով, էրտողանի իշխանութեան տակ, Թուրքիոյ պարագան կրնայ ծառայել իբրեւ դասագրքային օրինակ:

Էրտողան իշխանութեան հասաւ 2002ին, երբ իր Արդարութիւն եւ Բարգաւաճում կուսակցութիւնը շահեցաւ երեսփոխանական աթոռներուն մեծամասնութիւնը: Էրտողան անմիջապէս սկսաւ իր կնիքը դնել երկրին վրայ՝ պաշտօնավարութեան առաջին երկու տարուան ընթացքին մշակելով եւ որդեգրելով 500 օրէնք: 2010ին, իր մասնաւոր ծաւալելու միտումով, էրտողան հանրաքուէի միջոցով առաջադրեց սահմանադրական երկու տասնեակ փոփոխութիւններ, մինչ Եւրոպական Միութեան անդամակցութեան չափանիշներուն հասնելու նպատակով բարելաւուած քաղաքացիական ազատութիւններուն մէկ մասը կը չփանար: Կը սահմանափակուէին մամուլի ազատութիւնները, բազմաթիւ կաշէջեր կը փակուէին եւ պատկերասփիւռի կայաններուն գործելու շարժումը կը սահմանափակուէր:

2013ին, Պոլսոյ Կէզի գբօսայգիի բողոքի ցոյցերէն չետոյ, աւելի քան 80 լրագրողներ գործէ արձակուեցան: Լրագրողներ ընդհանրապէս կրնան դատական հետապնդումի ենթարկուիլ կառավարութիւնը քննադատող որեւէ գրութեան պարագային: Էրտողան ճիգ չի նայեց նաեւ տկարացնելու դատական իշխանութիւնը: Ան իրաւունք ստացաւ նշանակելու սահմանադրական դատարանի 17 անդամներուն 14ը: 2014-ին, 3000 դատաւորներ հեռացուեցան: Դատարաններուն փոխարէն, իբրեւ օրէնսդիր մարմին, խորհրդարանին մէջ մեծամասնութիւն վայելող էրտողանի կուսակցութիւնը ինք կը վերահսկէ եւ կը ճշդէ ընտրութիւններուն մասնակցելու իրաւունք ունեցող կուսակցութիւններու ցանկը: Տակաւին, 2015ին, Ազգային Հետախուզական Կազմակերպութեան (գլխաւորուած նախագահին կողմէ նշանակուած պաշտօնատարի մը կողմէ) կը տրուի Թուրքիոյ մէջ ունէ անձ հետապնդելու իրաւունք, առանց դատական իշխանութիւններէն արտօնութիւն ստանալու:

Նախկինները «փորձուածը փորձելը յիմարութիւն է»

Ծանրացած սրտով ականատես կ'ըլլանք այս օրերուն տեսնելու նաեւ այդ ապիկար, չանցագործ եւ ամէնէն ցայտուն ապերախտ նախկին իշխանաւոր Ռոպերթ Քոչարեանի քաղաքական բեմ վերադարձը՝ «Հայաստան» դաշինքի գլուխը անցած, ինքզինք ներկայացնելով որպէս ազգի ու հայրենիքի փրկարար...: Ցաւալի է տեսնել այդ դաշինքին մէջ ՀՅԴ-ի ներկայութիւնը, որ իր սփիւռքահայ կեանքին բերած ազգային, կրթական, մշակութային եւ քաղաքական

չինութեան եւ սկիզբը դրուեցաւ յետ 1998-ի մեր բոլոր ձախողութիւններուն՝ մեզ հասցնելով ամօթալի այս վերջին պարտութեան:

Ծանրացած սրտով այս օրերուն նաեւ ականատես կ'ըլլանք նախկին նախագահ Լեւոն Տէր Պետրոսեանի աջ ու ձախ խարխափումներուն եւ անոր կողմէ նախապէս խիստ քննադատութեան արժանացած նախագահներ Ռոպերթ Քոչարեանի եւ Սերժ Սարգսեանի հետ

Լուսանճելուսահայուրեան Բողոքի Ցոյցը Ատրպէյճանի Հիւպատոսարանին Առջեւ

Արցախի 44 օրուան պատերազմէն ետք ստեղծուած հրադարարի պայծառները ոտնահարուած ըլլալով եւ Հայաստանի հարաւային մասի Սիւնիքի շրջանն ու Սեւ Լիճի մերձակայքը կատարուած թշնամիի նոր յառաջխաղացքը (շուրջ 3.5 քիլոմետր) եւ ներթափանցումը մեծ գայլոյթ ստեղծեց ամէնուրեք: Աշխարհի տարբեր շրջաններուն մէջ այս առթիւ տեղի ունեցան բողոքի տարբեր տեսակի ցոյցեր, պահանջելով իսկոյն միջամտութիւններ կատարել եւ ետ քաշուիլ այդ հողատարածքներէն:

Այս ծիրէն ներս Լոս Անճելոսի հայկական կարգ մը կազմակերպութիւններ, անցեալ Շաբաթ, կէսօրէ ետք ժամը 3ին մէկտեղուած էին Պէվլըրի Հիլզի Ատրպէյճանի հիւպատոսարանին առջեւ, բողոքելու համար ազերիներու սահմանային բռնաբարումներն ու թափանցումները

Սիւնիքի մարզին մէջ: Ցուցարարները Հայաստանի եւ Արցախի դրօշներ ու պատանուներ պարզելով իրենց վանկարկումներով բողոք կը բարձրացնէին պահանջելով գրաւեալ հողերու անմիջական վերադարձը:

Ժամը 4-ին ազերիներու անարգ յարձակումները դատապարտող ելոյթներով հանդէս եկան Ս.Գ. Հնչակեան կուսակցութեան կողմէ Միհրան Խաչատուրեան եւ այլ անձնաւորութիւններ, որոնք խստիւ դատապարտեցին ատրպէյճանական բանակի ներխուժումը Սիւնիքի մարզէն ներս եւ միջազգային կառուցներէն պահանջեցին իրենց ազդու միջամտութեամբ հարկադրել ազերիներուն հեռանալու գրաւեալ շրջաններէն:

Ստացուած անպաշտօն լուրերուն համաձայն, ազերիները միջազգային ճնշումներու հետեւանքով, սկսած են հեռանալ Սիւնիքի եւ Սեւ Լիճի շրջաններէն:

Մուշեղեան Տաղաւարի Հիմնարկէրը Փաստինայի Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ Եկեղեցւոյ Համալիրէն Ներս

Անցեալ կիրակի պատմական բացառիկ տօնական օր մըն էր, Փաստինայի Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ Հայց. Առաքելական Եկեղեցւոյ ծուխին եւ շրջանի հայութեան համար: «Երկրորդ Ծաղկազարդի տօնին եւ Մուշեղեան տաղաւարի հիմնարկէրի գոյգ առիթներով, հանդիսաւոր պատարագը մատուցեց Արեւմտեան Թեմի Առաջնորդ Գերշ. Տ. Յովնան Արք. Տէրտէրեան, աւընթերակալութեամբ Տ. Սարգիս Աւ. Քհնյ. Փեթրոյեանի եւ Տէր Մուշեղ Աւ. Քհնյ. Թաշճեանի:

Պատարագի աւարտին ներկաները յատուկ թափօրով ուղղուեցան կառուցուելիք Մուշեղեան տաղաւարի վայրը: Գերշ. Տ. Յովնան Սրբազանի նախագահութեամբ տեղի ունեցաւ հողի օրհնութեան յատուկ արարողութիւն, որ յուզիչ էր եւ խրախուսիչ միանգամայն: Կիմանանք թէ Եկեղեցւոյ համալիրին մէջ կը ծրագրուի նաեւ մշակել

սեղաններու օրհնութեան աղօթքէն ետք, որպէս նախկին հովիւ այս Եկեղեցւոյ, դրուատանքով խօսեցաւ Ռիչըրտ Մուշեղեանի Եկեղեցանուէր ծառայութիւններուն եւ այլ բարեմասնութիւններուն մասին:

Տեսանքիդով ճաշկերոյթի ընթացքին ներկաները ծանօթացան կառուցուելիք տաղաւարի ճարտարապետական տարբեր ձեւաւորումներուն որ ինքնինք նոր գեղեցիկ յաւելում մը պիտի ըլլայ գոյութիւն ունեցող այժմու համալիրի շրջապատին մէջ:

Յաջորդաբար դրուատալից եւ շնորհակալական խօսքերով ելոյթներ ունեցան ծխական խորհուրդի ատենապետ Ասպետ Թաթուրեան եւ Եկեղեցւոյ ժրաջան հովիւ՝ Արժ. Տ. Սարգիս Աւ. Քհնյ. Փեթրոյեան: Անոնք բարձր գնահատեցին Մուշեղեան եղբայրներու տասնեակ տարիներու նուիրումն ու արդիւնաշատ

Արցախի հերոսներուն նուիրուած պարտէզ մը:

Այնուհետեւ ներկայ բազմութիւնը փոխադրուեցաւ յարակից «Կիրակոս» սրահը, ուր տեղի ունեցաւ պաշտօնական ճաշկերոյթի պատիւ Մուշեղեան տաղաւարի բարերարներուն: Տօնական կերպարանքով յարգարուած սրահը լեփլեցուն էր հրաւիրեալներով, որոնք մեծ մասամբ Եկեղեցւոյ հովանաւորութեան ներքեւ գործող կառուցներու եւ շրջանի տարբեր կազմակերպութեանց ներկայացուցիչներն ու բարերարներն էին:

Կազմակերպիչ Մարմնի անունով ներկաներուն ողջոյնի խօսքով ելոյթ ունեցաւ Վահէ Սրկ. Զարխուտեան եւ բեմ հրաւիրեց օրուան հանդիսավար Տօքթ. Գուրգէն Մաթոսեանը:

Եկեղեցւոյ նախկին հովիւ Արժ. Տ. Մուշեղ Աւ. Քհնյ. Թաշճեան

ներդրումը Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ Եկեղեցւոյ եւ յարակից Ա. Մ. Յովսէփեան վարժարանի պայծառութեան համար: Այս բոլորին կիրակէտը պիտի հանդիսանայ մօտօրէն կառուցուելիք «Մուշեղեան տաղաւարը» (Moushegian Pavillion):

Պատասխան ելոյթով հանդէս եկաւ օրուան մեծարեալը: Ան հակիրճ կերպով նշեց իր կենսագրականը թէ ինչպէս աւետարանական դաւանանքով ընտանիքէն վերադարձած է դէպի Հայց. Առաքելական Եկեղեցի, որուն ծառայած է մեծ սիրով ու նուիրումով:

Իր փակման խօսքին մէջ առաջնորդ Յովնան Սրբազան երախտագիտական ջերմ խօսքերով գովեց Ռիչըրտ Մուշեղեանի ծառայասիրութիւնն ու անսակարկ նուիրումը Հայց. Առաքելական Եկեղեցւոյ:

ARMENIAN EDUCATIONAL BENEVOLENT UNION
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿՐԹԱԿԱՆ ԲԱՐԵՍԻՒՐԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԻՒՆ

Announces the opening of the
2021 AEBU Scholarship Program
Empowering Our Youth for a Brighter Future

To apply, visit our website
WWW.AEBU.ORG

APPLY NOW
Through June 31, 2021

All eligible undergraduate students of Armenian descent are invited to apply.

626•344•7321
AEBU SCHOLARSHIP FUND COMMITTEE
1060 North Allen Avenue • Pasadena, CA 91104

Massis Weekly

Volume 41, No. 19

Saturday, MAY 22, 2021

PM Pashinyan. Our Position is Clear Azerbaijani Forces Must Leave the Territory of Armenia

YEREVAN — Prime Minister Nikol Pashinyan told a Security Council meeting late on Sunday that tension was still growing in some parts of the Armenian-Azerbaijani border.

His statement came after reports that Azerbaijani troops that had earlier advanced several kilometers into the territory of Armenia near Sev Lich (Black Lake) area in Syunik region agreed to retreat to their previous positions after talks mediated by the commander of the Russian peacekeeping contingent deployed in Nagorno-Karabakh.

According to the government press office, the Sunday meeting discussed the course of negotiations to resolve the border crisis and to identify the steps which are necessary to ensure the inviolability of the sovereign

territory of Armenia.

“The negotiations will continue on Wednesday,” Pashinyan said. “The negotiations have one theme: Azerbaijani troops must leave Armenian territory.”

According to Pashinyan, Armenia must exploit political means to end the standoff. He added that if political means fail to produce result, then military-political mechanisms should be involved.

“There have been no major military-political changes: some groups have left, but the situation has not changed. This means that we must continue to use the CSTO mechanisms... Our position is clear: Azerbaijani servicemen must leave the

Continued on page 4

U.S. National Security Adviser Jake Sullivan: Azerbaijani Troops Movement Inside Armenia Unacceptable and Must Be Withdrawn

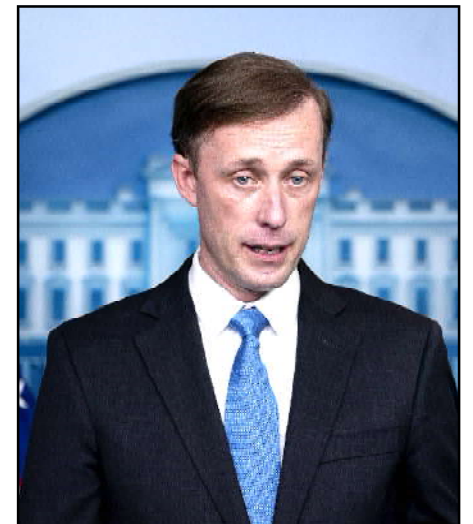
WASHINGTON, DC -- U.S. National Security Adviser Jake Sullivan said the leaders of Armenia and Azerbaijan are committed to resolving an ongoing border dispute between their countries peacefully after speaking with them by phone late on Monday.

Sullivan phoned Armenian Prime Minister Nikol Pashinyan and Azerbaijani President Ilham Aliyev after Yerevan warned of “unpredictable consequences” of the military standoff at some sections of the Armenian-Azerbaijani border.

A spokeswoman for the U.S. National Security Council, Emily Horne, said he told Aliyev and Pashinyan that “military movements near un-demarcated borders are irresponsible and provocative.”

“He welcomed the ongoing communication between the two sides and both leaders’ commitment to resolving this issue peacefully,” Horne added in a statement.

Sullivan likewise tweeted that he hailed their “commitment to peaceful

resolution of border tensions through dialogue.” He gave no other details of his phone conversations.

The U.S. State Department on Friday urged Baku to immediately “pull back all forces” that advanced several kilometers into Armenian territory on May 12.

“Military movements in disputed

Continued on page 4

Redrawing of Armenia’s Borders Unacceptable to Iran

TEHRAN -- A senior Iranian official reportedly voiced strong support for Armenia’s territorial integrity when he commented on the continuing military standoff on its border with Azerbaijan.

“The position of the Islamic Republic of Iran is very clear, unequivocal and resolute: the territorial integrity of the regional states must be preserved,” Mojtaba Zolnour, the chairman of the Iranian parliament’s committee on national security and foreign policy, told the Russian Sputnik news agency.

“It would be unacceptable for us if they took away a part of Armenian territory and changed our borders. That is, if we had a new neighbor. The existing borders must be fully protected and Iran’s border with Armenia

must be preserved,” said the conservative politician who previously served as Supreme Leader Ayatollah Ali Khamenei’s representative to Iran’s Islamic Revolutionary Guard Corps.

Armenia’s southeastern Syunik province bordering Iran and Azerbaijan is the epicenter of the standoff that began after Azerbaijani troops reportedly advanced several kilometers into Armenian territory on May 12.

Armenia has condemned the Azerbaijani troop movements as a violation of its territorial integrity and asked Russia and the Russian-led Collective Security Treaty Organization for military support.

Meeting with Iran’s Minister of Roads and Urban Development

Continued on page 4

All Former Presidents to Participate in the Upcoming Parliamentary Elections

YEREVAN — The opposition parties led by former President Serzh Sarkisian and former National Security Service (NSS) Director Artur Vanetsyan have officially joined forces to participate in Armenia’s parliamentary elections scheduled for June 20.

The two men presided at the weekend over the signing of a memorandum on the creation of their electoral alliance comprising their Republican (HHK) and Fatherland parties. They said the alliance named Pativ Unem (I Have the Honor) will strive to oust Armenia’s current government blamed by them for what they see as existential threats facing the country after last year’s war with Azerbaijan.

“We will remove and hold accountable the capitulators who have discredited and humiliated our state and knelt before the enemy and will stop the decline of the state,” Sarkisian declared in a speech delivered during the signing ceremony.

“We need to realize that we are faced with a real threat of losing state-

hood and even being wiped out,” Vanetsyan said for his part.

The ex-president stressed that “there will be no return to the past” if the new bloc succeeds in coming to power. He also seemed to admit that the two parties alone cannot unseat the current government, saying that regime change requires the consolidation of “all healthy forces.”

Former President Robert Kocharian, who handed over power to Sarkisian in 2008, leads another bloc comprising two opposition parties. He has said that it will be Pashinyan’s main election challenger.

On Sunday, First President of Armenia Levon Ter-Petrosian also signaled his plans to participate in the upcoming parliamentary elections despite his failure to form an alliance with Armenia’s two other ex-presidents.

Ter-Petrosian’s Armenian National Congress (HAK) party held a

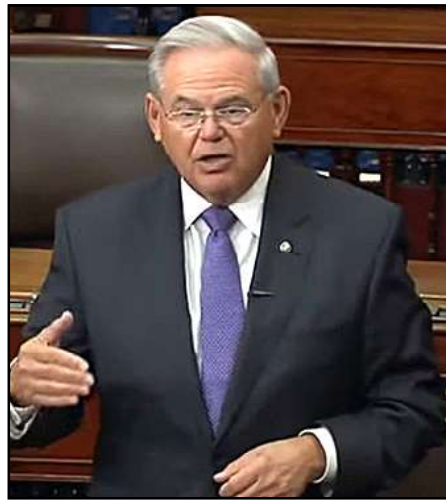
Continued on page 4

Chairman Menendez: Azerbaijan Must Respect Armenia's Sovereignty

WASHINGTON, DC—U.S. Senate Foreign Relations Committee Chairman Bob Menendez (D-N.J.) issued the following statement in reaction to reports of Azerbaijan's violation of international law with an illegal incursion into Armenia's Syunik province:

"The violation of Armenia's sovereign territory by Azerbaijani troops is a dangerous and illegal act of aggression that underscores the sustained threat that the Armenian people continue to face. After my conversation with Armenia's Ambassador to the U.S. earlier today, it is clear that the United States, and the international community as a whole, must respond strongly to this incursion so Azerbaijan understands it will face serious consequences for its malign activities.

"When Azerbaijan attacked the Armenian people last fall, the previous Administration failed to engage and left the door open for dictators like Aliyev, Erdogan, and Putin to decide the fate of the Armenian people. That cannot happen again. I urge the Biden Administration to engage on this issue at the highest levels to make clear that Azerbaijan must respect Armenia's sovereignty and that further threats and

aggressions are simply unacceptable."

"We appreciate Congressional leaders like Chairman Menendez who have what it takes to stand up to Azerbaijan and their petro-terror state. Given Baku's continued violation of international law and the recent incursion into Armenia's Syunik province, the United States must condemn Azerbaijan's actions and Congress must enforce Section 907 restrictions blocking all U.S. military aid to Azerbaijan," stated Taniel Koushadjian, Armenian Council of America's Washington D.C. representative.

Palestine Urges Erdogan Not to Draw Parallels Between Israeli-Palestinian Tensions and Karabakh

MOSCOW — "Palestine urges the Turkish president not to draw parallels between the recent Israeli-Palestinian tension and Nagorno-Karabakh," + Ambassador to Russia Abdel Hafiz Nofal told TASS.

"We appreciate the Turkish President's statements on Jerusalem, the Palestinian issue and support for Palestine. But we did not want to confuse this issue with the Karabakh issue. "We have excellent relations

with both Armenia and Azerbaijan, as well as good relations with Turkey," he said.

Last weekend, the Turkish president promised to support the Palestinians as he had supported Azerbaijan in the recent Karabakh war. Recep Tayyip Erdogan had a conversation with Russian President Vladimir Putin, proposing to send an international peacekeeping force to the region to protect the Palestinians.

Armenian Priest Injured in Attack by Jewish Youth in Jerusalem

JERUSALEM -- The Armenian Patriarchate of Jerusalem has strongly condemned the attack by Jewish youths on Rev. Fr. Arbak Sarukhanyan on his way to the Church of the Holy Sepulcher in Jerusalem.

Fr. Hovnan Baghdasaryan, Chancellor at Armenian Patriarchate of Jerusalem says Father Arbak was injured in the attack. He was rushed to hospital and was discharged after re-

ceiving the necessary treatment.

The Patriarchate lodged a formal complaint with the police, after which three of the attackers were arrested.

The Patriarchate demands that the police conduct a fair investigation and punish the perpetrators in compliance with the law, in order to avoid a recurrence of such incidents in the future.

Armenian Central Election Commission Sets Timetable for Snap Parliamentary Elections

YEREVAN — Armenia's Central Election Commission (CEC) began on Tuesday preparations for early parliamentary elections one day after they were officially scheduled for June 20.

President Armen Sarkissian set the date in a decree signed just hours after the Armenian parliament voted to dissolve itself in line with an agreement reached by its opposition minority and Prime Minister Nikol Pashinyan.

The CEC approved a timetable of measures needed to prepare for and hold the polls. In particular, it was decided that campaigning for them will officially start on June 7 and last for only 12 days.

The CEC chairman, Tigran Mukuchyan, told reporters that as was the case during the last two parliamentary elections held in 2018 and 2017 video cameras will be installed in most of the 2,000 or so polling stations across Armenia. They will film voting and ballot counting for the purpose of reducing the risk of vote irregularities.

The deadline for the submission of documents by political parties or blocs seeking to enter the parliamen-

tary race was set for May 26. The CEC is due to complete the formation of electoral districts by that day.

"Along with the registration documents, parties and election blocs can submit applications for placing campaign posters on billboards with an area of more than 5 square meters. The deadline for submitting applications is June 5," said the head of the CEC.

Eligible voters who are not registered in Armenia can submit applications for temporary inclusion in the voter lists for participation in the elections until June 10. Electronic voting starts on June 11 and ends on June 13.

Civil Contract and the two opposition parties represented in the current legislature have made clear that they will participate in the elections on their own.

Other opposition forces and leaders have set up at least two electoral alliances. One of them is led by former President Robert Kocharian while another comprises former President Serzh Sarkissian's Republican Party of Armenia.

Armenia's COVID-19 Vaccination Pace Moving Very Slowly

YEREVAN — Health authorities could take one year to vaccinate the majority of Armenians against the coronavirus, according to Health Minister Anahit Avanesyan.

Avanesyan said that only about 20,000 people making up 0.6 percent of Armenia's population received a first vaccine dose as of Monday.

"This figure is definitely not satisfactory and we are trying to increase the pace [of vaccinations,]" she said, answering questions from Facebook users at the RFE/RL studio in Yerevan.

Asked when the country could achieve herd immunity against COVID-19 at this rate, she said: "We will probably need one year to reach the threshold where we can bid farewell to COVID-19."

"Of course, that depends on a number of factors. We cannot say how many people will be applying [for vaccine shots] in the next one or two months. We are doing everything to make vaccination accessible," added the minister.

The vaccination campaign was launched on April 13 weeks after Armenia received a total of 67,000 doses

of the AstraZeneca and Sputnik V vaccines. The AstraZeneca jab was made available to all adults willing to take it while Sputnik V is administered only to frontline workers and chronically ill persons under the age of 55.

Armenia also received on May 1 100,000 doses of the CoronaVac vaccine donated by China. In Avanesyan's words, the health authorities started on Monday distributing them to polyclinics across the country in preparation for their use.

A second batch of 50,000 doses of AstraZeneca Covid-19 vaccines was imported to Armenia, this week.

The minister also revealed that the Armenian government is now negotiating with the U.S. company Novavax on the purchase of its coronavirus vaccine. She did not specify the possible volume and timeframes of its delivery.

Armenia faced earlier this year a third wave of coronavirus infections blamed by health experts on the authorities' failure to enforce their sanitary safety rules. Despite the continuing lack of such enforcement, the daily number of new cases has fallen for the last two weeks.

US Commission on International Religious Freedom Report: Azerbaijan and Turkey Desecrate Armenian Religious Sites

WASHINGTON, DC -- Violations of religious freedom and desecration of religious sites by Azerbaijan and Turkey, particularly relative to the Armenian people, were highlighted in the 2020 International Religious Freedom Report, released on Wednesday, May 12, 2021 by the United States Commission on International Religious Freedom (USCIRF), reported the Armenian Assembly of America

"Our promise to the world is that the Biden-Harris Administration will protect religious freedom around the world and combat all forms of religious discrimination," said Secretary of State Antony J. Blinken.

The 108-page report recommended placing both Azerbaijan and Turkey on the "USCIRF Special Watch List" on account of egregious violations of religious freedom in both countries, including "recent violations committed amid renewed conflict over Nagorno-Karabakh and surrounding territories."

In the section on Azerbaijan, the report detailed findings in the context of active fighting over Nagorno-Karabakh in late September 2020 that "prompted serious concerns about the preservation of Armenian places of worship and other religious sites in those areas," including the Ghazanchetsots Cathedral in Shushi, which was "targeted and shelled" by Azerbaijani forces two times, "resulting in extensive damage to that building and possibly constituting a war crime."

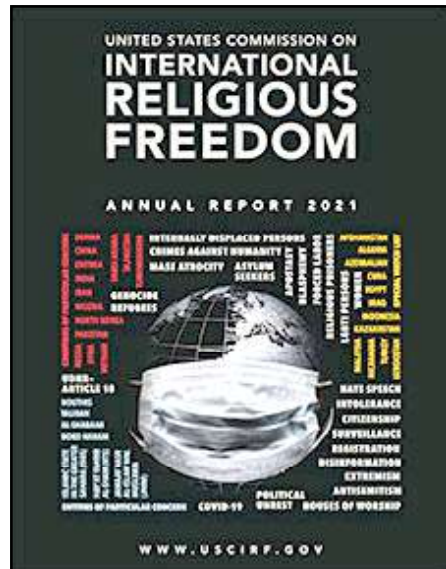
Despite the November 2020 ceasefire agreement, the report stated that the "recent vandalization and destruction of Armenian cemeteries and gravestones" by Azerbaijan were documented by media outlets.

Recommendations to the U.S. Government by the USCIRF include, among others, adding Azerbaijan on the U.S. Department of State's Special Watch List for engaging in or tolerating severe violations of religious freedom pursuant to the International Religious Freedom Act (IRFA), and for the U.S. Congress to hold public hearings to investigate Azerbaijan's religious freedom and broader human rights abuses.

Key findings in Turkey regarding religious freedom conditions "continued to follow a troubling trajectory," according to the report. Religious sites, including places of worship and cemeteries, were "subject to vandalism, damage, and, in some cases, destruction, which the government regularly fails to prevent or punish."

The report specifically cited two incidents in May 2020, in which "an individual attempted to set fire to an Armenian church" and another "scaled the gate of another Armenian church and tore down its cross."

USCIRF recommendations included adding Turkey on the U.S. Department of State's Special Watch List for engaging in or tolerating severe violations of religious freedom pursuant to the International Religious

Freedom Act (IRFA), requiring a thorough review regarding the inclusion of objects that constitute the religious and cultural heritage of religious and ethnic minority communities - previously or currently residing within the territory of the Republic of Turkey - in any designated list of materials subject to import restrictions under a bilateral cultural property agreement between the United States and Turkey, and supporting cultural and educational exchanges that highlight the histories and contributions of those communities. In addition, recommendations called for the U.S. Congress to incorporate consideration of Turkey's treatment of religious minorities and broader human rights issues into its continued evaluation of the U.S.-Turkey bilateral relationship.

Speaking during the U.S. Department of State press conference, Secretary Blinken stated that "religious freedom is a human right" and noted that the report, which details the status of religious freedom in almost 200 countries and territories, "reflects the collective effort of hundreds of American diplomats around the world."

Secretary Blinken remarked that the document, which underscores U.S. actions to support religious freedom worldwide, reflects on religious freedom as a "key element of an open and stable society."

"Whenever human rights are denied, it ignites tension and it breeds division," he continued. He noted that religious freedom is a right that is still out of reach for a number of countries.

"We remain deeply concerned about the plight of minority communities within Turkey as well as Azerbaijan's ongoing destruction of Armenian cultural and religious heritage sites, including reports that Azerbaijan is using Armenian gravestones to build roads," said Assembly Executive Director Bryan Ardouny. "In addition, we urge the Administration and Congress to take swift action regarding Azerbaijan's ongoing aggression against the Armenian people, including the news today that Azerbaijan violated Armenia's southeastern border when its forces advanced several miles into Armenia's Province of Syunik," Ardouny concluded.

Azerbaijan's Failure to Release POWS a Source of Grave Concern Armenian Envoy Tells UN

NEW YORK -- Addressing and countering hate speech remain crucial priorities in delivering on the genocide prevention agenda, Armenia's Permanent Representative to the UN Mher Margaryan said at the UNGA plenary meeting on the Responsibility to Protect and the prevention of genocide, war crimes, ethnic cleansing and crimes against humanity.

"Incitement to hatred and hate crimes, denial, justification or glorification of past crimes, along with instances of racial and ethnic profiling constitute the detectable early warning signs, which, if unaddressed, can lead to further violence and atrocities," he said, reminding that Armenia has welcomed the UN Strategy and Plan of Action on Hate Speech, which, as the Secretary-General has succinctly put it in his foreword, represents "a menace to democratic values, social stability and peace".

"Today, there is a growing, urgent need to step up collective efforts to fight racism, discrimination and xenophobia, which so often represent the root causes of atrocity crimes. Armenia has consistently raised its voice against the immense sufferings and mass atrocities perpetrated against ethnic and religious minorities. The continuous, systematic human rights violations, crimes on ethnic and religious grounds in the context of situations of humanitarian crisis require stronger engagement of the international community, including the human rights and preventive machinery of the UN system," Amb. Margaryan said.

He noted that fostering international cooperation for prevention of mass atrocities and the further development of national and international early warning mechanisms are important priorities of Armenia's engagement within the United Nations.

"Armenia, whose people have undergone through the horrors of Genocide in the early 20th century, will continue to support strong focus on the early action to prevent situations, which can result in crises and atrocity crimes," Mher Margaryan stated,

"As the main sponsor of the UN General Assembly resolution instituting the International Day of the 9th December as the Day of Commemoration and Dignity of the Victims of the Crime of Genocide and of the Prevention of this Crime, Armenia is fully

committed to strengthening this important platform, most notably, through thematic events aimed at fostering cooperation for prevention of atrocity crimes and the further development of national and international early warning mechanisms," he added.

"In our part of the world, the brutal, large-scale violence unleashed amidst the global pandemic in an attempt to resolve the Nagorno-Karabakh conflict by force led to the most intense and destructive escalation in the region since 1990s, putting the lives of thousands of civilians and the ancient Armenian Christian heritage under existential threat," Mr. Margaryan said.

"Time and again, Armenia alerted the international community about the dangerously mounting level of hate speech and racist rhetoric dominating the political discourse in Azerbaijan, which constitutes all elements of incitement to violence against ethnic Armenians and represents a significant indicator of risk of atrocity crimes," he noted.

"Azerbaijan's continued failure to release the numerous prisoners of war and civilian hostages who are still being held in captivity, contrary to the international humanitarian law, the ongoing provocations by way of incursions into the territory of Armenia, as well as the wide-spread state-led campaign of dehumanization of Armenians, such as, for example, the recently opened "military trophy park", which has already been named as "national hatred theme park" by the international media, come to manifest that the genocidal ideology does not merely belong to history. This is a source of grave concern that needs to be properly identified and acknowledged to prevent further atrocities," he stressed.

The envoy stressed that Armenia condemns such actions in the strongest terms and views them as an affront to the values, ideals and principles of the United Nations, including the collective commitment to prevent and punish crimes that "deeply shock the conscience of humanity".

"Armenia remains strongly committed to advancing prevention agenda and shares the view that accountability for atrocity crimes prevention can be strengthened by open reflection and inclusive dialogue, with civil society, free media and academia playing a key role in this regard," the Ambassador added.

Panel Discussion:

“Back to the Ballot Box: The June Elections in Armenia and the Stakes for Statehood”

BELMONT, MA -- The National Association for Armenian Studies and Research (NAASR) / Calouste Gulbenkian Foundation Series on Contemporary Armenian Issues will present an online panel entitled “Back to the Ballot Box: The June Elections in Armenia and the Stakes for Statehood,” with Nerses Kopalyan, Harout Manougian, and Anna Ohanyan, on Saturday, May 22, 2021, at 1:00 pm (Eastern). The program will be accessible live on Zoom (registration required) and on NAASR’s YouTube Channel.

On April 25, 2021, Nikol Pashinyan formally tendered his resignation as Prime Minister and announced that he would seek re-election through an early parliamentary election. It was almost 3 years to the day after the dramatic resignation of Serge Sargsyan which catapulted Pashinyan to power in the culmination

of the Velvet Revolution. In the wake of the catastrophic 44-day war of fall 2020 and mounting political tensions, much is at stake in the June 20 elections. This special panel discussion with three distinguished experts will analyze how we got here, what may lie ahead, and what it means for Armenian statehood.

The featured panelists will be Dr. Nerses Kopalyan, Assistant Professor-in-Residence of Political Science, University of Nevada, Las Vegas; Harout Manougian, elections expert currently based in Yerevan and a contributing writer for EVN Report; and Dr. Anna Ohanyan, Richard B. Finnegan Distinguished Professor of Political Science & International Relations at Stonehill College. Marc A. Mamigonian, Director of Academic Affairs, NAASR, will serve as moderator.

For more information contact NAASR at hq@naasr.org.

Our Position is Clear

Continued from page 1

territory of the Republic of Armenia,” he said.

“This means that we must continue to activate mechanisms of the Collective Security Treaty Organization (CSTO) and continue to work on activating Russian-Armenian allied mechanisms,” he said.

Speaking about border demarcations Pashinyan said. “The processes of opening the communication routes and adjusting the borders are as necessary for Azerbaijan as for the Republic of Armenia. And in terms of adjusting the borders, there is a subtlety. In recent days, Azerbaijani propaganda has been trying to promote the idea that the border adjustment process should take place in a bilateral format.

This cannot happen for the simple reason that Armenia and Azerbaijan, in fact, have no relations with each other. And just like the process of opening communications, the adjustment of borders should take place in a tripartite format, and agreements on this have been reached several times, and the violation or disruption of those agreements is, in my opinion, the reason for the actions of the Azerbaijani armed forces and the military-political leadership of Azerbaijan.”

Shortly after the Security Council meeting Pashinyan wrote on his Facebook page that tensions at “some portions” of the Armenian-Azerbaijani frontier have risen in the last few hours due to increased “aggressiveness of Azerbaijani forces.” He did not elaborate.

Redrawing of Armenia’s Borders Unacceptable

Continued from page 1

Mohammad Eslami on Monday, the Armenian ambassador in Tehran, Artashes Tumanyan, said Yerevan also counts on the Islamic Republic’s support in the border standoff.

According to the Armenian Embassy in Iran, Eslami reaffirmed his country’s support for Armenia’s territo-

rial integrity. In that context, he assured Tumanyan that Tehran remains committed to the idea of creating a “transport corridor” that would connect Iran’s Persian Gulf ports to the Black Sea through Armenia and Georgia.

During a March visit to Yerevan, Iranian Foreign Minister Mohammad Javad Zarif described Armenia’s territorial integrity as a “red line” for Iran.

“Heart Flow: Spiritual Abstractions” Art Exhibit by Vazken Kalayjian

YEREVAN — In the middle of a war, New York artist moves his entire studio to Yerevan. Key works from his collection premier at Latitude Gallery this month.

“Heart Flow: Spiritual Abstractions” features over 40 artworks by artist Vazken Kalayjian at Yerevan’s newest gallery in Vahakni, Latitude. When Kalayjian last exhibited in Armenia, the country was building itself up after the dark years of the 90s; 20 years later, Armenia is again in a state of rebuilding, and Kalayjian shares a message of hope.

“These hardships have forced us to reexamine ourselves – who we are now and where we want to be. We have to dig deep inside ourselves and stay vigilant. ‘Heart Flow’ is about being awake and aware in the moment so that we can seed the future.”

This is the largest and most comprehensive show of Kalayjian’s art to date, featuring key works from his 30

year artistic career. Despite the hardships that the recent war and pandemic brought about, the artist recently relocated permanently to Armenia with his wife.

“The future is uncertain, but then again, that’s true no matter where you are. Now more than ever is the time for togetherness and creativity. The old paradigms don’t work anymore, we have to reinvent them.”

Kalayjian’s last Armenia show was in 2005 at the National Gallery. Since then, he has actively shown in art spaces throughout the New England area, including Kaleidoscope gallery (New York, NY) and Read’s Art Space (Bridgeport, CT).

“Heart Flow” exhibits vibrant, bold artworks that are rooted in the artist’s spirituality: a personal philosophy that combines Christian, Shamanistic, and Zen learnings. The works are soulful and introspective, and invite the viewer to dare to be optimistic for the future.

All Former Presidents to Participate

Continued from page 1

congress in Yerevan to formulate a position on the elections slated for June 20. HAK representatives said the final decision will be made this week by a new party board chosen by the delegates.

“If the board decides to participate in the elections ... then it’s clear that the duty to top the Congress’s electoral list will be imposed on me,” Ter-Petrosian said in a speech at the

congress.

“It’s going to be difficult but the truth is that the Congress’s presence in the [new] parliament is necessary not least for ensuring ... that the lantern of reason is not extinguished in the atmosphere of widespread cacophony,” he said.

He said the HAK’s key objective is to scuttle Prime Minister Nikol Pashinyan’s reelection and at the same time prevent former President Robert Kocharian from returning to power.

U.S. National Security Adviser Jake Sullivan

Continued from page 1

territories are irresponsible and also provocative,” said the State Department official, adding that demarcation issues should be resolved through negotiations and discussions.

State Department spokesman Ned Price called on the parties to show restraint, urging them to resolve differences only through diplomacy.

According to the Armenian government’s readout of Pashinyan’s call with Sullivan, President Joe Biden’s top adviser “considered unacceptable the movements carried out by Azerbaijani troops inside Armenia’s state borders” and said he will demand their withdrawal.

“Adviser Sullivan praised the restraint shown by the Armenian side in the current situation and its steps aimed at settling issues through diplomatic means,” said the statement.

For its part, Aliyev was reported to criticize Yerevan’s “disproportionate” reaction to the border incidents and “attempts to internationalize the issue.” He also welcomed Sullivan’s calls for Armenia and Azerbaijan to start talks on demarcating their border.

Pashinian said on Monday that the border demarcation and delimitation must be carried out in a “trilateral format” involving Russia. He said this would be in line with Russian-brokered agreements that stopped last year’s war in Nagorno-Karabakh.

Գրախօսական Յուշամատենան Բայաստանեայց Աւետարանական Եկեղեցւոյ 175-ամեակի Առթիւ

«Նա գարնացաւ: Այդ ինչ պարզ, այդ ինչ անշուք եկեղեցի էր: Ո՛չ բեմ, ո՛չ սեղան, ո՛չ զարդարած տաճար, ո՛չ ոսկեգօծ պատկերներ, ո՛չ արծաթեայ խաչեր եւ ո՛չ քանկազին զգեստներ չկային այնտեղ: .....Ժողովուրդը նստած էր երկայն նստարանների վրայ այդ եւ կին միասին, իւրաքանչիւրը ուներ ձեռքին մի փոքրիկ երգարան: .....Նա (Քահանան) իր հագուստով չէր զանազանում հասարակ ժողովուրդից: Նրա քարոզը այնքան պարզ, այնքան հասկնալի էր, որ բոլորը հասկանում էր Վարդանը:»

Վարդանի Երազը: ՐԱՖՖԻ «Խենթը», էջ 305
«Սովետական Գրող» Զրատարակչութիւն, Երեւան 1978

ԳՐԱԽՕՍԵՑ՝ ԶԱԻՆ ԽԱՆՃԵԱՆ*

Վարդանի երազի հետեւողականութեամբ, Քրիստոս Յիսուս ունենալով Եկեղեցւոյ գլուխը՝ Աստուծոյ շնորհքը՝ փրկութեան երաշխիք, ամէնահամեստ պայմաններու տակ 1846-ին ծնունդ առաւ Հայաստանեայց Աւետարանական Եկեղեցին: Խղճի ազատութիւնը վաճանքը եւ իրենց Աստուածատուր պատկանելիութեան ամուր փարած, քառասուն հիմնադիրները հաստատեցին «Մենք ականածանքով կ'ընդունինք մեր ազգային աւանդութիւնները, սրբագործուած մեր մարտիրոսներու արիւնով: Մենք կը սիրենք մեր հայ ազգը սրտանց եւ ամբողջ մտքով: Բաց ամէն բանէ աւելի թանկագին կը նկատենք խղճի ազատութիւնը, եւ թոյլ պիտի չտանք որ ոչ մէկ իշխանութիւն, կամ աւանդութիւն, կամ հրաման մեր ձեռքէն առնէ Քրիստոսի Աւետարանը:»

Յուլիս 1, 2021-ը, 175-ամեակն է Հայաստանյայց Աւետարանական Եկեղեցւոյ - (ՀԱԵ)-ի ծնունդին: Հոկտեմբեր 2019ին Հայ Աւետարանական Համաշխարհային Խորհուրդը - (ՀԱՀԽ) որոշեց այդ տարեդարձը տօնել հանդիսաւոր շուքով Մայր Հայրենիքի մէջ Յունիս-Յուլիս 2021ին: Յատուկ յանձնախումբ մը գործի լծուեցաւ մշակելով բազմաթիւ ծրագիրներ որոնք ընդհանրապէս գոհ գացին 2020էն ի վեր երկրագունդը գրոհող թագածահրին: Շնորհիւ Վեր. Դոկտ. Վահան Թութիկեանի ժրջան եւ հետեւողական աշխատանքին, թագածահրի մանզաղէն փրկուեցաւ սակայն յիշատակելի տարեդարձին նուիրուած՝ այս շքեղ եւ բովանդակալից Յուշամատենանը: Յուշամատենան Հայաստանեայց Աւետարանական Եկեղեցւոյ, 175-ամեակի Տարեդարձին առթիւ:

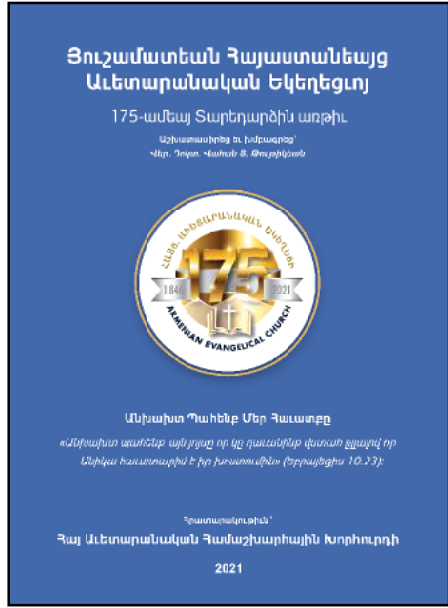
Հայաստանյայց Աւետարանական Եկեղեցւոյ պատմութեան եւ զարգացումին նուիրուած հատորները ստուար են: Անոնցմէ անդրաինի կը պատկանի Վեր. Հ. Ստեփան Իւթիւհեանի «Մագունն ու Ընթացքը Հայ Աւետարանականութեան Ի Հայս», Կ. Պոլիս 1914: Եկեղեցւոյ ամբողջական թէ մասնակի պատմութեան նուիրուած յաջորդող հատորները ժամանակագրական կարգով եղած են,

Վեր. Եղիա Ս. Քասունիի «Լուսաշաւիղ»ը, «Պատմութիւն Հայ Աւետարանական Շարժման», Պէյրուս, 1947

Վեր. Տիգրան Ճ. Խրոբեանի երկհատոր «Ոսկեմատենան» Մերձաւոր Արեւելքի Հայ Աւետ. Միութեան, նուիրուած՝ Հայաստանեայց Աւետարանական Եկեղեցւոյ Հաստատութեան Ա. Հարիւրամեակի, Պէյրուս, 1950 եւ 1951:

Վեր. Կարապետ Պ. Ատանլեանի «ՅՈՒՇԱՐՁԱՆ» Հայ Աւետարանական եւ Աւետարանական Եկեղեցւոյ: Ֆրեզնո, ԱՄՆ 1952:

Աւելի նեղ բովանդակութեամբ

Հատորներ հրատարակած են նաեւ Վեր. Անդրանիկ Ա. Պետիկեան, Վեր. Կիրակոս Յ. Չոփուրեան, Վեր. Յովհաննէս Փ. Ահարոնեան, Վեր. Վահան Թութիկեան, Վեր. Պարգեւ Տարագճեան եւ ուրիշներ: Պատմութեան եւ մանաւանդ Եկեղեցական պատմութեան երկասիրութիւնը գուցէ հասարակաց ընթերցման ծառայող առարկայ է: Պատմութեան արձանագրութիւնը կը ծառայէ սերունդէ սերունդ ժառանգութեան փոխանցման գանձանակը դառնալու: Ան շտեմարանն է ժամանակի գիտական մտածողութեան եւ արդիւնաբերութեան, պատրաստ գոհացնելու պրպտող, ուսումնասիրող եւ սերտող մտաւորականի, բանասէրի կամ գիտնականի ծարաւը: Առ այդ, պատմութիւնը պէտք է պահպանուի, արձանագրուի եւ հրատարակուի:

Ժամանակակից Հայ Աւետարանական պատմութեան մէջ պատմական, բանասիրական, մշակութային, հոգեւոր եւ հրապարագրական անդաստաններու մէջ իրենց յուշի եւ արգասաբեր աշխատանքի եւ արտադրութեան մէջ յատուկ տեղ կը գրաւեն Վեր. Դոկտ. Վահան Թութիկեանը եւ Փրոֆ. Դոկտ. Երուանդ Քասունին: Անոնց ստեղծագործական ժառանգութիւնը անջնջելի դրոշմ մը ձգած է Հայ Աւետարանական Եկեղեցւոյ պատմութեան, հայոց պատմութեան, մշակութային, մամուլին, յափշտակուած հայրենիքի մը դատին եւ մարդկային վեհ արժէքներու նուիրուած հրատարակութիւններուն մէջ:

Նշանակալից է որ այս երկու նուիրեալները իրենց ստեղծագործական գործը կատարած են մասնագիտական որակով եւ սակայն սիրողի տրամադրութեամբ:

Ահա անոնցմէ մէկն է գոր կը ջանանք ընթերցողին ներկայացնել այսօր:

Վեր. Դոկտ. Վահան Թութիկեան իր աշխատասիրած եւ խմբագրած «Յուշամատենան Հայաստանեայց Աւետարանական Եկեղեցւոյ 175-ամեակ Տարեդարձին առթիւ» հատորի յառաջաբանին մէջ կ'ըսէ. «...այս գիրքը մասնագիտական գործ մը չէ եւ

ոչ ալ քննական պատմութիւնը Հայ Աւետարանական Եկեղեցին այլ ընդհանուր համայնապատկերը սեղմ գիծերով ներկայացուած»: Ես քիչ մը աւելի առատաձեռն ըլլալով, այս աշխատասիրութիւնը պիտի որակեմ «Փոքրիկ Համայնագիտարան» մը ժամանակակից Հայ Աւետարանական Եկեղեցւոյ եւ «Աւետարանականաց», ինչպէս պիտի սիրեր ըսել Վեր. Կարապետ Ատանլեանը:

Արդարեւ, Երկու հարիւր ութը էջերու մէջ ամփոփուած այս հատորը, տպուած փայլուն, որակաւոր թուղթի վրայ Երեւանի մէջ, հրատարակութիւնն է Հայ Աւետարանական Համաշխարհային Խորհուրդի, որու Գործադիր Տնօրէնն է Վեր. Թութիկեան 2003 թուականէն ի վեր: Յուշամատենանի բովանդակութիւնը բաժնուած է չորս մասերու:

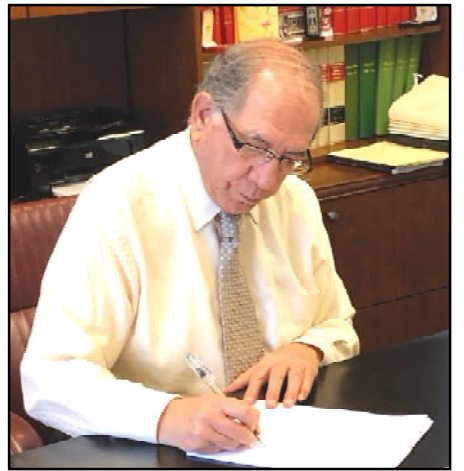
Առաջին մասով՝ Վեր. Թութիկեան համառօտ կերպով կը ներկայացնէ Հայ Աւետարանական Եկեղեցւոյ ծագումը, հորիվոյթը, խորհուրդը, դաւանութիւնն ու վարդապետութիւնը եւ վերջապէս եկեղեցւոյ ներդրումներն ու ծառայութիւնները ազգին:

Երկրորդ մասը կը պարփակէ Քրիստոսի Աւետարանը եւ փրկութեան բարի լուրը բաժնելու եւ տարածելու ծառայութեան դաշտին մէջ կենդանի շունչով գործող ժամանակակից հինգ Հայ Աւետարանական Միութիւններու, Ամերիկայի Հայ Աւետարանական Ընկերակցութեան եւ Ստեփան Փիլիպոսեան Հիմնարկի հակիրճ պատմականը եւ անոնց ծառայութեան դաշտի նկարագրականը: Սոյն էջերու հեղինակներն են ՀԱՀԽ-ի անդամ միութիւններու եւ կազմակերպութիւններու կողմէ նշանակուած անձեր:

Հատորի երրորդ մասը կը պարփակէ 22 շնորհաւորական նամակներ եկեղեցական եւ աշխարհական ղեկավարներու կողմէ:

Եւ վերջապէս չորրորդ մասով կը վկայուին ՀԱԵ հիմնադիր քառասուն անդամները, Եկեղեցւոյ ճանաչման կայսերական հրովարտակը եւ հարիւրամեակի նուիրուած օրհներգը:

Յուշամատենանի գունագեղ շապիկի ճակատին կը հանգչի 175-ամեակի յատուկ խորհրդանշանը՝ ստեղծագործութիւնն ու նուէրն է ճարտար եւ բարձր ճաշակի տէր՝ արուեստագէտ

Մայք Նահապետի:
Հաւատարիմ մնալով 301 թուականէն սկսեալ Ամենակալ Աստուծոյ հետ հայ ժողովուրդի կնքած ուխտին, հատորի ճակատին կը կարդանք 175-ամեակի յանձնախումբի ընտրած բնաբանը «Անխախտ Պահենք Մեր Հաւատքը» հետեւելով Եբրայեցիս 10. 23 ոսկեղէն համարին՝ «Անխախտ պահենք այն յոյսը որ կը դաւանինք, վստահ ըլլալով որ Անիկա հաւատարիմ է իր խոստումներն»

Յուշամատենանի հատորը արժանապէս ձօնուած է ՀԱԵ բոլոր այն անդամներուն որոնք հաւատքը «անխախտ պահած են անցեալին, անխախտ կը պահեն ներկայիս եւ անխախտ պիտի պահեն ապագային»:

Յուշամատենանը որպէս «Փոքրիկ Համայնագիտարան» Հայ Աւետարանական Եկեղեցւոյ պատմութեան, ներկայիս, դաւանանքին եւ վարդապետութեան, մատչելի է բոլոր անոնց՝ որոնք ունին այդ գիտութեան ծանօթանալու փափաքն ու հետաքրքրութիւնը:

Օրինակ մը ձեռք բերելու համար կարելի է դիմել Ամերիկայի Հայ Աւետարանական Ընկերակցութեան Գրասենեակներուն: Հայաստանի Մասնաճիւղ՝ Մարշալ Բաղրամեան, 18 Երեւան, Հայաստան կամ Կեղրոնատեղի - 31 West Century Road, Paramus, New Jersey, 07652 USA.

Երազներ կան որոնք ժամանակի պարտադրանքի տակ իրական կեանքի հետ առընչուած պահանջք եւ ակնկալիք են:

Երազներ կան որոնք կ'իրականան:

*****
*Զաւէն Խանճեան Գործադիր Տնօրէնն է Ամերիկայի Հայ Աւետարանական Ընկերակցութեան

Սրբուհի Տիլսաբ՝ Դոկտ. Լիսա Կիլլեսթրեանի Տեսանկյունէն

ԱՆԻ ՍԱՐՍԵԼԵԱՍ

Մուգ ու ամպոտ երկնքի մէջ ջէն սպրդող լոյսի շողի մը կը նմանի Դոկտ. Լիսա Կիլլեսթրեանի հետ սոյն հարցազրոյցս: Երբ կը հանդիպիս սփիւռքի մէջ ապրած սերունդի մը ուր ձուլումն ու օտարանալու ուժեղ հոսանքը յաջողութիւն չէ գտած յաղթահարելու եւ ոչնչացնելու դէպի հայրենիք կամրջող եւ հայկական ինքնութիւնը պահպանող արմատները, յատկապէս՝ այս տաղանապալի օրերուն ուր հայ ազգը յուզող լուրերու տարափը կը յուսալքէ եւ կը պղտորէ մեր հզօր ու ապահով Հայրենիք մը ունենալու երազային երազը:

Լիսա Կիլլեսթրեան գաւակն է Սեդա եւ Գէորգ Կիլլեսթրեաններու որոնք գաղթած են Զարդէն ազատած հայորդիներու ապաստան ու վերապրումի կեդրոն Հալլայ քաղաքէն դէպի Միացեալ Նահանգներ: Ամերիկա ապրած ու հասակ առած Լիսայի հոգւոյն մէջ աճող ու սերմանող հայրենասիրութիւնը շուտով նկատած են իր հայ եւ օտար ուսուցիչները:

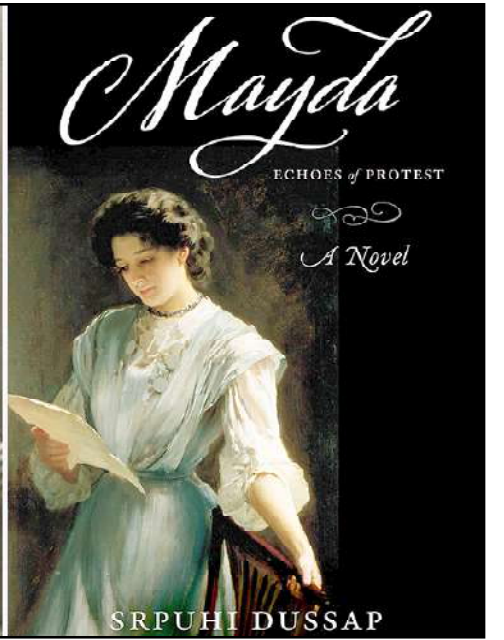
Լիսայի կենսագրականին ծանօթանալու հարցին այսպէս կը պատասխանէ ինքը Լիսա Կիլլեսթրեանը:

Նախնական եւ երկրորդական ուսումս ստացած եմ Լոս Անճըլիսի Սահակ-Մեսրոպ Հայկական Վարժարանէն: Աւարտեցի Սան Տրիէօյի UCSD Համալսարանէն, մասնագիտանալով՝ Անլիներէն Լեզուի եւ Գրականութեան ճիւղերուն մէջ: Դոկտորական տիտղոս ստացայ Թէքսաս նահանգի University of Texas at Austinէն: Հայերէն լեզուի սէրս ակնյայտ էր ի հետեւանք ընտանիքիս հայերէն խօսելու պարտադրանքին, հետեւողութեան եւ հայեցի դաստիարակութեան:

Զիս կը յուզէր նոր սերունդի օտարամոլութիւնը ու հայերէն լեզուի հանդէպ ունեցած անհետաքրքրութիւնը: Հետեւաբար, որոշեցի կամաւոր հայերէն լեզուն դասաւանդել Թէքսասի հայորդիներուն՝ անոնց մէջ առթնցնելով մայրենի լեզուի սէրը, ծանօթացնելով գանոնք հայկական գրականական գանձերուն, բանաստեղծներուն, երաժշտագէտներուն, արուեստին, արուեստագէտներուն եւ փառաւոր պատմութեան: Այժմ դասախօս եմ Հարվըրտ Համալսարանի մէջ, ուր կը դասաւանդեմ հայերէն եւ անգլերէն լեզուները գուգահեռ:

Ա.Ս - Որպէս հայերէն լեզուի դասաւանդ ո՞րքանով կը գնահատես Միացեալ Նահանգներու մէջ ապրող նորիս այս սերունդի հետաքրքրութիւնը հայերէն լեզուի հանդէպ:

Լ.Կ-Դժբախտաբար, հոսանքը շատ զօրաւոր է, սակայն, բարեբախտաբար անյուսադրելի չէ, որովհետեւ նոր սերունդին մէջ կայ հետաքրքրութիւն մը մեր պատմութեան տխուր իրադարձութիւններուն մասին, պաշար մը հայկական ինքնութեան արմատ-

ներուն որոնման ու կառչելու, առաւել 1915-ի պատահած անարդարութեան ու իրաւունքներու պաշտպանման հարցով, առաւելաբար՝ վերջերս կայացած եւ Հայ ժողովուրդը յուսահատութեան մատնած Արցախեան Բ. Պատերազմին, կարծես մեր նահատակներու ձայնը կ'արձագանգէ ու լսելի կը դառնայ անոնց հոգիներու որպէսզի վերագտնեն դէպի հայրենիք ու դէպի հայկական դրօշը տանող ուղիին: Երազս է որպէս դասախօս, եւ աւելին՝ որ պէս հայ դաստիարակ իմ նկատելի դերս ունենալու այս սրբազան առաքելութիւնը մէջ:

Ա.Ս - Սրբուհի Տիլսաբի «Մայտա» վէպը ԱճճԵՐԵՆԻ թարգմանելու գործին եղաք օժանդակ եւ վերահսկիչ, ո՞րքանով կը գնահատէք այս թարգմանութեան լիարժեքը:

Լ.Կ-Սրբուհի Տիլսաբի «Մայտա» վէպը մեծ հետաքրքրութիւն արթնցուցած էր հայ եւ օտար գրանակագէտներու մօտ, որովհետեւ առաջին հայերէն գիրքն էր, որ կը պաշտպանէր իզական սեռի իրաւունքները՝ 1883 թուականին Արեւելքի մէջ: Հայ Միջազգային Կանանց Միութեան (AIWA) անդամներու համագործակցութեամբ կարողացանք թարգմանել «Մայտա» վէպը անգլերէն լեզուի, բնականաբար՝ պահպանելով Տիլսաբեան ոճը:

Ա.Ս - Տիլսաբ իր այս վէպին մէջ կ'ըսէ (Երբ հաւասարութիւնը տիրէ երկու սեռի մէջ, այն ժամանակ շղթաները կը ջախջախուին, սուտը կը դադրի եւ ընկերութիւնը կը շահի հաւասարակշռութեան մէջ ինչ որ կը կորսնցնէ անասնական ոյժերու անհաւասարութեան մէջ: Ինչպէ՞ս կը բացատրէք Տիլսաբի այս տեսակետը:

Լ.Կ-Սրբուհի Տիլսաբ հեռատես էր եւ շրջահայաց, որովհետեւ ներթափանցած էր օտար մշակոյթներու մէջ: Անոր երբէ մէյպերը, իրենց խորհուրդներով եւ վերլուծումներով կը կամրջեն այսօրուայ իրադարձութիւններուն հետ կիներու իրաւունքներու պաշտպանութեան առնչութեամբ, թէ-

կուգ մէկ ու կէս դար ետք: Ա.Ս - Սրբուհի Տիլսաբի երկու սեռերու միջեւ հաւասարութեան կանչը եւ կոչը 1883-ի տպագրուած այս գիրքի մէջ եւ իր բոլոր գրականութեան մէջ ակնյայտ է: Ձեր կարծիքով ի՞նչի հետեւեալն էր այս պոռթկումը:

Լ.Կ-Սրբուհի Տիլսաբի մայրը եղած է կարող եւ զօրաւոր անձնակերպութեան տէր, ժառանգելով Սրբուհիի սոյն յատկանիչները, որուն հետեւանքով Սրբուհի Տիլսաբ եղած է հայ գրականութեան առաջին կին գրագիրուհին իրաւագուրի անձերու պոռթկացող ձայնն ու պաշտպանը:

Ա.Ս - Վերջին քաղաքական իրադարձութիւններուն եւ Արցախեան այս պատերազմին ի՞նչ էր ձեր դերը որպէս հայերէն լեզուի դասախօս:

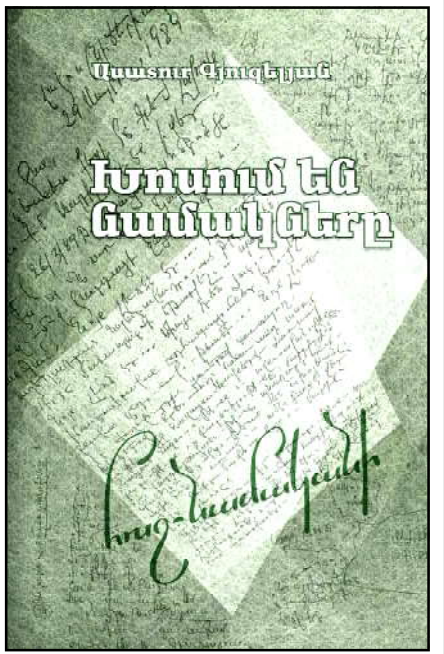
Լ.Կ - Արցախեան պատերազմը վերանորոգեց հայ ազգի վիշտերը պատմութիւնը կը կրկնէր ինքզինք, Հայաստանն ու Արցախը կրկին՝ ապրելու եւ մեռնելու պայքար ապրեցաւ՝ խուճապի մատնելով սփիւռքահայութիւնը ու համայն աշխարհը, նոյնն էր վիճակը Պոսթնի մէջ եւ Հարվըրտի մէջ: Հարվըրտ Համալսարանի համար գրոյցներ կազմակերպելինք Արցախեան հարցը ծանօթացնելու Հարվըրտի օտար եւ հայ ուսանողներուն եւ դասախօսներուն: Ներկայ գտնուեցան յայտնի դէմքեր եւ դեսպաններ: Նաեւ Անգլերէն լեզուով յօդուած մը հրատարակեցի Արցախի հարցին մասին Նիւ Եորքի Քոլումբիա (Columbia University) Համալսարանի համար եւ այլ ու այլ աշխատանքներ որոնք վստահ եմ իրինց ազդեցութիւնն ու դերը պիտի ունենան Հայ ժողովուրդի արդարադատութեան պահանջքին:

Սրբուհի Տիլսաբի խօսքերով աւարտեցի հարցազրոյցս դոկտ. Լիսա Կիլլեսթրեանի հետ մաղթելով իրեն նորանոր յաջողութիւններ ու անխափան վերելք:

(Կինը շատ հակառակորդներ, թշնամիներ, գրպարտիչներ ունեցաւ, բայց ո՞վ արդեօք համարձակած է մօր սուրբ անունը սրբապղծել):

Նոր Հրատարակութիւն «Կը Խօսին Նամակները» Ասատուր Կիլգելեան

Երեւանի մէջ վերջերս լոյս տեսաւ շահեկան գիրք մը, որ կը կոչուի «Կը Խօսին Նամակները»: «Մուղնի» հրատարակչութեան կողմէ գրասէրներու տրամադրութեան տակ դրուած է այս գիրքը, որու հեղինակն է Ասատուր Կիլգելեան: Յուշնամականի մը ընդմէջ ունի այս գիրքը, որ ձօնուած է սովետահայ գրողներու, արուեստագէտներու, գիտնականներու, կրթական մշակներու, հասարակական կամ մշակութային հաստատութիւններու ղեկավարներու: Այս վերջիններուն եւ հեղինակին միջեւ տեղի ունեցած նամակագրութիւնները կը բովանդակէ գիրքը: Հայաստանեան ուղղագրութեամբ գրի առնուած է անոնց բացարձակ մեծամասնութիւնը, ինչ որ հասկնալի է: Դասական ուղղագրութեամբ գրուած նամակներուն բնագիրը պահպանուած է գիրքին մէջ:

անհատներ են՝ գիտութեան, արուեստի եւ այլ ոլորտներէ ներս: Հեղինակը՝ Ասատուր Կիլգելեան նամակագրական սերտ կապ ունեցած է անոնց հետ եւ այսքան ժամանակ անց անոնց գիրքի մը ձեւաչափին մէջ ընթերցողին մատուցուելով՝ հաւաքական լիշողութեան երանգ մը կը վերագրէ Ասատուր Կիլգելեանի նամակագրութիւններուն:

Հրատարակիչները կ'ընդգծեն, որ Ասատուր Կիլգելեանի այս գիրքը ինքնին արժէք մը կը համարուի եւ հրաշալի վաւերագրութիւն մը: Արդարեւ, նամակագիրները թէ՛ համաշխարհային եւ թէ՛ հայ իրականութեան մէջ ճանաչում գտած եւ հեղինակութիւն վայելած

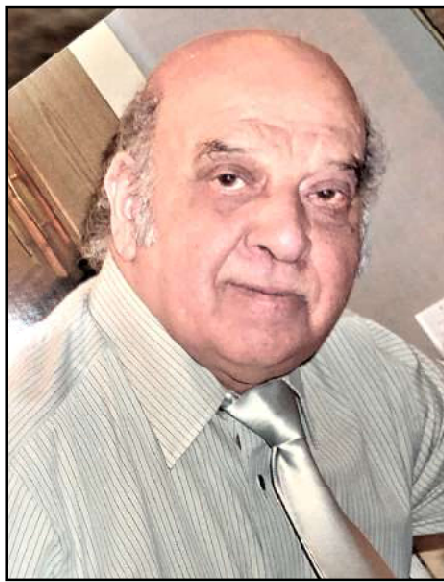
ՎԱՐՁՈՒ ՄՐԱՎ
ՓԱՍՍՏԻՆԱՅԻ ՄԷՋ (200 ՀՈԳԻ ԸԱՄԱՐ)
ԱՄԵՆ ՏԵՍԱԿ ԱՌԻԹՆԵՐՈՒ ԸԱՄԱՐ
1060 N. ALLEN AVE. PASADENA CA 91104
(626) 797-7680

Արա Ահարոնեանի Ցաւալի Կորուստն Ու Մխիթարութիւնը Մեր Վերջին Խօսակցութիւնը

ԴՈԿՏ. ԶԱԻՆ Ա ՔՅՆՅ.
ԱՐՁՈՒՄԱՆԵԱՆ

Մեծ Կորուստն ու Մեծ Արգասիքը

Ցնցիչ եւ խորապէս վշտալի եղաւ բոլորիս համար խիստ անակնկալ մահը սիրեցեալ Արա Ահարոնեանին: Մեծ կորուստ Ամերիկահայ համայնքին համար յատկապէս, եւ սակայն չմոռնանք եթէ կորուստը մեծ եղաւ, մեծ եղաւ նաեւ հանգուցեալին կեանքն ու թողած վաստակը, ընտանիք, համայնք, կուսակցութիւն եւ գրականութիւն: Եւ այդ երկուքին, կորուստին ու վաստակին միջեւ կը գտնենք իսկական կշիռն ու մխիթարութիւնը: Հայադրոշմ եւ ազգային արժէքներով կրթութեամբ կեանք մը իր բազմաբնոյթ երախտիքներով, գրական, ազգային եւ կուսակցական, որոնց ամբողջութիւնը իր ցաւալի մահով ուսմբ երբեք կորուստ մը չեղաւ, ինչպէս եղաւ իր մահաբեր գոյժը, այլ եղաւ ազգային, հասարակական, Հայ Եկեղեցւոյ հանդէպ իր ցուցաբերած անկեղծ սիրով պատկառելի եւ մնայուն հանդիսարան մը, եւ բոլորն ի մի, չյամեցող մխիթարանք իր բարեհամբաւ ընտանիքին ու համայնքին համար:

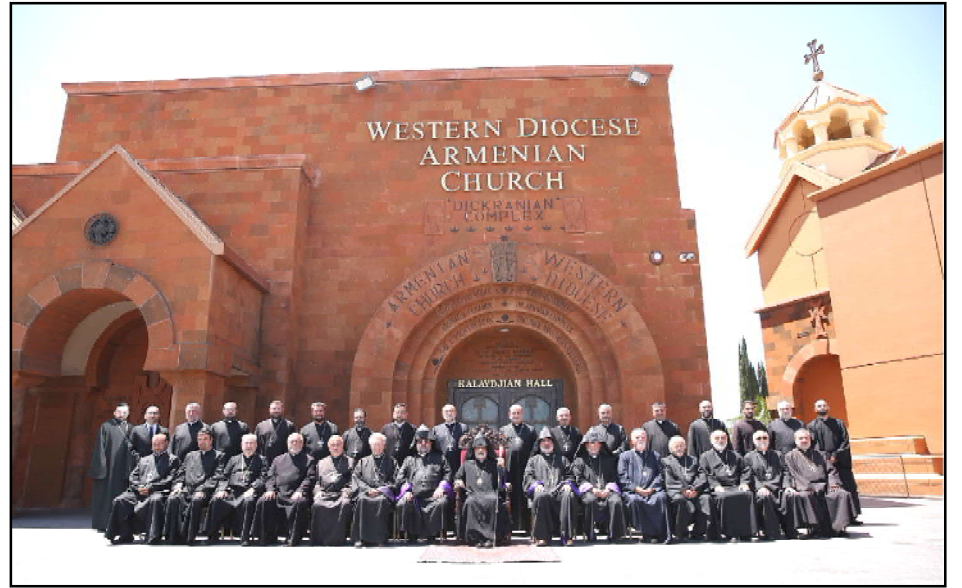
մը ետք հեռաձայնեց ըսելով որ յաւելեալ տեղեկութիւններ չկար նկարին վերաբերմամբ:

Արա Ահարոնեան, մի քիչ կասկածանքով, զարմացաւ երբ ըսի թէ որոշ տուեալներու հիմամբ խմբանկարը մեծ հաւանականութեամբ Կիլիկիոյ Ատանայի ՌԱԿ-ի 1920 թուականի մասնաճիւղը կը ներկայացնէր, քանի որ քսանի մօտ կուսակցականներէն երկուքը կրցած էի ճանչնալ ու անոնցմով վայրն ու թուականը ճշդել, մին յետագային Գահիրէի Գալուստեան Ազգային Վարժարանի հայոց պատմութեան մեր ուսուցիչը Լեւոն Աճեմեանը, եւ միւսը, ամենէն երիտասարդը, հայրս Եղիա Արզումանեան:

Ես ինքս ալ զարմացած էի հօրս նկարը տեսնելով, եւ սակայն երբ իր երեք տղոց գաղթականութեան օրերուն Կիլիկիա տարի մը մնացած ըլլալը կը պատմէր մօրը եւ երկու անչափահաս քոյրերուն հետ միասին, կ'ըսէր նաեւ ՌԱԿ-ին անդամագրուած ըլլալը, ցոյց տալով փոքրիկ անդամատետրը՝ ստորագրուած նոյնինքն Լեւոն Աճեմեանի կողմէ թուականով եւ վայրով որ ցարդ ի պահ կը մնայ եղբորս Յարութիւնին մօտ: Վստահաբար կրնամ ըսել որ խմբանկարին երրորդ շարքի ձախէն առաջինը Լեւոն Աճեմեանն էր, իսկ առջեւը գետին նստած երկու երիտասարդներուն աջին՝ հայրս: Արա Ահարոնեանին կը մնար զարմանալ եւ յուսալ որ օր մը մնացեալ ընկերներուն ինքնութիւնները եւս կը յայտնուէին:

Մեր այս վերջին խօսակցութենէն յայտնի կը դառնար ՌԱԿ-ի մօտաւոր անցեալի պատմութենէն նշանակելի դրուագ մը, այս անգամ Կիլիկիոյ Ատանա քաղաքին մէջ, գաղթական Կիլիկեցիներու ժամանակաւոր վերադարձով, Միհրան Տամատեանի ներկայութեամբ, եւ Տ.Տ. Մահալ խապայեան Կաթողիկոսի վերադարձով: Տուեալ բախտորոշ այդ օրերուն կուսակցութեան Կիլիկիոյ մասնաճիւղը կը հաստատուէր գլխաւորութեամբ Լեւոն Աճեմեանի որուն ձեռքէն քսանամեայ հայրս ստացեր էր իր անդամակցութեան տետրը: Այս նշանակելի պարագան կը պարտինք Արա Ահարոնեանին որ կրցած է հին արխիւներէն, թէկուզ իրեն անծանօթ, Կիլիկեան նախնազոյն խմբանկարը ազատել: Իմ ուրախութիւնը եղաւ յաւելեալ տեղեկութիւններով հաստատել իր հրատարակած նկարին ինքնութիւնը:

Արեւմտեան Թեմի Հոգեւորականաց Ընդհանուր Ժողով 5 Մայիսի, 2021

Մայիսի 5-ին Արեւմտեան թեմի Առաջնորդանիստ Արմէն Համբար սրահում տեղի ունեցաւ թեմի Հոգեւորականաց Ընդհանուր Ժողովը, նախագահութեամբ Առաջնորդ Յովնան Արք. Տէրտէրեանի եւ մասնակցութեամբ երեք տասնեակ հոգեւոր հայրերի: Ժողովին կը բացակայէին հանգստեան կոչուած եկեղեցականներ: Ժողովի ատենապետն էր Հոգշ. Սասուն Ծ. Վրդ. Զմրուխտեանը, քարտուղարը՝ Արժ. Մաշտոց Քհնյ. Քէշիշեանը: Սա առաջին ժողովն էր նախորդ տարուայ արգելանքներէից յետոյ, եւ դրանով պայմանաւորուած էր ժողովի խիստ յազեցած օրակարգը ու նաեւ քննարկումների արդիւնաւէտ ընթացքը:

Ժողովը բացուեց հոգեւոր արարողութեամբ, որից յետոյ, մինչ Առաջնորդ Սրբազանի զեկոյցը, Մաշտոց Զուպանեանը ներկայացրեց օրուայ Աւետարանական ընթերցումքի խորհուրդը՝ խօսելով թզեւու առակի մասին, եւ վերջում լղեց. «Թող այս հաւաքը իմաստնութեամբ ընթանայ՝ լեցուն պտուղներով»: Խօսք առաւ Ատենապետ

քերով հանգանակուել է բազմամիլիոն աջակցութիւն, որոնք այսօր էլ շարունակուում են, «եւ դա պատիւ է բերում մեր թեմին ու հոգեւորականաց, որոնց քարոզական կոչերով հնարաւոր եղաւ հասնել նման արդիւնքի», ասաց Յովնան Սրբազանը եւ յօյս յայտնեց, որ անհանդուրժողութեան ոգին կը վերանայ եւ Հայաստանը շուտով կ'անցնի ստեղծագործ աշխատանքի, քանզի «արտաշխարհը իր հայացքը յառած է հայրենիքին»: Առաջնորդ Սրբազանը նաեւ իր գնահատանքի խօսքն ասաց Առաջնորդարանի պաշտօնէութեանը՝ Յարութ Սրկ. Մարգարեանի գլխաւորութեամբ:

Ժողովի ժամանակ արծարծուեցին բազմաբնոյթ հարցեր, որ վերաբերում են հիմնական մի քանի թեմաների:

Առաջնորդարանի բաժիններ: Ժողովի ընթացքին Առաջնորդարանի աշխատանքները ներկայացրեց Առաջնորդարանի տնօրէն Յարութ Սրկ. Մարգարեանը: Նա մանրամասնեց ապահովագրութեան հարցերը՝ դրանց մանրակրկիտ իրա-

Հայր Սասունը, եւ խօսեց յատկապէս 2020 թ. բերած պատուհանների, այդ թուում՝ մեր եկեղեցու կորուստների մասին: «44 օրերին պատերազմող մեր ժողովուրդին աջակցելու թեմի քայլերը ցոյց տուցին, որ Արեւմտեան թեմը Յովնան Սրբազանի առաջնորդութեամբ իսկապէս հայրենիքի հետ կապուած եւ նրա ցաւով ապրող հաստատութիւն է», ընդգծեց Հայր Սասունը:

Յաջորդիւ իր Զեկոյցը ներկայացրեց Առաջնորդ Սրբազանը՝ յատկապէս կանգ առնելով հայրենիքի աջակցութեան ծրագրերի վրայ: Համավարակի, Արցախեան ազատամարտի եւ այլ ծրագրերի համար միայն թեմի եւ ծուխերի, առանձին հոգեւորականների ջան-

կանացման վրայ հրաւիրելով ներկաների ուշադրութիւնը, առաջարկեց առաւել սերտացնել ծուխերի ու Առաջնորդարանի միջեւ կապը: Մեղիա բաժնի պատասխանատուներ Վահէ Սարգսեանը եւ Սերգէյ Առուստամեանը խօսեցին լրատուիւթերի եւ դրանցում ծուխերի ծրագրերը հնարաւորինս լայնօրէն արտացոլելու հարցերի մասին: Մասնակիցները ցանկութիւն յայտնեցին Առաջնորդարանի բոլոր ծրագրերը առաւել հասանելի դարձնել ծուխերում:

Հոգեւոր-կրթական ծրագրեր: Արեւմտեան թեմի հոգեւոր-կրթական լայն առաքելութեանը ժողովին անդրադարձ եղաւ տարբեր

ՑԱԲԱԿՑԱԿԱՆ

ՍՈՆԱ ՊԱՊԻԿԵԱՆ-ԷԼՔԱՏՈՒՄԻ մասնական տիրույթ առիթով **Տէր եւ Տիկ. Վաչէ եւ Անի Պապիկեաններ** իրենց խորագրաց ցաւակցութիւնները կը յայտնեն հանգուցեալի ամուսնոյն՝ **Էմիր Էլքատուժին եւ զաւկին Ռաքիին**:
Առ այդ \$200 կը նուիրեն «Մասիս» շաբաթաթերթին:

Արա Ահարոնեանի Ցաւալի Կորուստը

Շարունակուած էջ 15-էն

Մտաւորականն ու Վարչականը
Արա Ահարոնեան պարզ անձնաւորութիւն մըն էր, միշտ ժպտադէմ, արթուն եւ համարձակ իր խօսակցութեան ընթացքին, բաւաւթերքը շատ հարուստ ու համոզումներն ալ ճշդուած: Իր գոյգ առաքելութեան մէջ մնաց հաւատարիմ ու բեղմնաւոր, թէ՛ որպէս մտաւորական ու արժէքաւոր գիրքերու հեղինակ, եւ թէ՛ որպէս վարչական որուն միշտ կարեւոր պաշտօններ վերապահուած էին: Կը գործէր ժպտադէմ քին, ո՛չ բողոքի եւ ո՛չ ալ ձանձրոյթի ենթակայ: Իր պարտքը լիովին կատարեց ու անմահներու շարքին ինքզինք դասեց առանց նոյնիսկ ինք գիտնալու: Համեստութիւնն ու ծառայասիրութիւնը, գաղափարի իսկական մարդը կը կերտէ, կը բարձրանայ լուրջեայն, ու կը բարձրացնէ իր հետեւորդները բարձրաձայն:
Ահարոնեանի գրական վաստակը գնահատելի կը դառնայ որքան ատեն որ ան կը բովանդակէ վաստակաւորներուն կեանքն ու գոր-

ծը իր «Երախտաւորներու Ուղիով» գիրքին մէջ, որուն պատրաստութիւնը եղաւ յաւելեալ ներդրում մը աւելի ծաւալուն, յայտնի եւ ամբողջական հատորներով յայտնի, Վաչէ Սեմերճեանի եւ Յակոբ Վարդիվառեանի աշխատանքներուն: Ինքս հետաքրքրութեամբ կարդացեր եմ բոլորը որպէս մեր մօտաւոր անցեալի ապրող պատմութիւնը, պարզ ու հետաքրքրական, ջինջ արեւմտահայերէնով որուն պաշտպան գինուորները եղան մեր երեք պատուարժան հեղինակները: Ունիմ նաեւ Ահարոնեանի վաւերագրական գրքոյկը Արցախ-Ղարաբաղի մասին, թէ՛ ինչ եղած է հիմնական պատմութիւնը այդ նահանգին:
Իր այս ջինջ, մաքուր ու բովանդակալից վաստակով անկասկած Արա Ահարոնեան չի մեկնիր այլ միայն կը հեռանայ, մնալով իր սիրելիներուն, ընկերներուն ու համայնքին հետ ընդմիշտ: Տէրը լոյսերու մէջ հանգչեցնէ իր հոգին եւ Սուրբ Հոգույ միութեամբ շնորհէ Ահարոնեան պատուաբեր ընտանիքին:

Արեւմտեան Թեմի Հոգեւորականաց

Շարունակուած էջ 15-էն

առումներով: Մաշտոց Չոպանեանը ներկայացրեց Աստուածաշնչական սերտողութեան ծրագրերը՝ պատրաստակամութիւն յայտնելով ծուխերին տրամադրել խտացուած դասընթացների նիւթեր: Հայկ Մադուբեանը խօսեց Քրիստոնէական դաստիարակութեան ծրագրերի մասին, որոնք ներառում են մասնաւորապէս դասընթացներ, ուխտագնացութիւններ, առանձնացումներ, ներկայումս նաեւ՝ դասեր Սեւանի դպրեվանքի սաների համար: Ընդմիջումից յետոյ ծաւալուած քննարկումների ընթացքում Տ. Վազգէն Քհնյ. Բոյաշեանը ներկայացրեց Շաբաթնօրեայ եւ Կիրակնօրեայ դպրոցների առաքելութեան բարելավման հարցերը, որի վերաբերեալ անհրաժեշտ համարեց կազմակերպել կիրակնօրեայ ուսուցիչներին վարժանքներ նոր ծրագրին համապատասխան, նախապատրաստել հայ եկեղեցու քրիստոնէական նոր հրատարակութիւն՝ հաշուի առնելով տարիքային առանձնաչտրութիւնները: Քննարկուեց ամուսնը մէկշաբաթեայ կրթական ծրագրի կազմակերպելու հարցը Նիւ Եորքի Ս. Ներսէս ճեմարանի օրինակով, յաճախացնել հաւատացեալների ընկերային միջոցառումները՝ համեմուած հոգեւոր բովանդակութեամբ, սարկաւազաց հաւաքներին պարբերաբար հրաւիրել հոգեւոր հայրերին:
Տ. Վազգէն Քհնյ. Մովսիսեանը խօսեց Ապրիլի 23-24-ի արարողութիւնների եւ տեղ գտած որոշ անհարթութիւնները յետագայում ուղղելու հարցերի մասին, ներկայացրեց նաեւ թեմի երիտասարդական ծրագրերը, այդ թւում՝ Սեւոնդների կամըղում (Bridging Generation) եւ Սարկաւազաց խորհուրդ (առ ի տեղեկութիւն՝ Արեւմտեան թեմում ծառայում են գրեթէ 330 սարկաւազներ): Տէր Շնորհքը մատուցեց քարոզխօսական որոշ գործնական նկատառումներ՝ հաւատացեալների հնարաւոր հարցականներին պատասխանել կարողանալու համար:
Մարդասիրական ծրագրեր: Ինչպէս վերը արդէն նշել ենք՝ յղում անելով Յովնան Արք. խօսքին, համալսարանի, Արցախեան ազատամարտի եւ այլ ծրագրերի համար միայն թեմի եւ ծուխերի, առանձին հոգեւորականների ջանքերով հանգանակուել է բազմամիլիոն աշակցութիւն, որոնք այսօր էլ շարունակում են: Արեւմտեան թեմ՝ անցնող տարում նախաձեռնած բազմաթիւ բարեգործական ծրագրերն ու հանգանակութիւններն ներկայացրեց Ծրագրերի պատասխանատու Տիրան Աւագեանը: Դրանք առնչուում են Ս. էջմիածնի Մայր Տաճարի վերանորոգութեանը, Բելլոթիակայի, համալսարանի, Արցախեան պատերազմին (միայն վերջինի համար՝ աւելի քան 3,2 միլիոն դո-

լար), յատկապէս շեշտելի համարեց Առաջնորդ Սրբազանի ու հոգեւոր հովիւների անձնական մասնակցութիւնը այդ ծրագրերին: Ծրագրերը շարունակական ընթացքի մէջ են, ինչպէս օրինակ՝ աշակցութիւնը Արցախից տեղահանուած ընտանիքների սոցիալական ապահովութեանը: Մարդասիրական ծրագրերի մէջ են նաեւ հիւանդանոցներին աշակցութիւնը՝ թէ՛ Կալիֆորնիայում, թէ՛ Հայաստանում: Կանոնական հարցեր: Հոգեւորականաց ժողովի ժամանակ արծարծուեցին ծիսական-կանոնական այժմէական մի շարք հարցեր: Կանոնական հարցերի շուրջ բանաձեւեր մշակելու համար ստեղծուեց յանձնախումբ Յովնան Արք. դեկավարութեամբ եւ Հայր Տաճարի, Տէր Շնորհք Քահանայի, Գէորգ Սարկաւազի մասնակցութեամբ: Սասուն Ս. Վարդը առաջարկեց աւարտին հասցնել Ծիսական արարողութիւնների տպագրութեան շարքը, որից ցարի տպուել են 11 հատորեակներ:
Առաջարկուեց ստեղծել քահանայական թեկնածուների ուղեցոյց՝ մարգելու համար նոր թեկնածուներին ու ծիսական մարմինների անդամներին, որոնք յաճախ տեղեկ չեն կանոնադրական դրոյթներից: Վերջին այս նպատակի համար Առաջնորդ Սրբազանի յանձնարարութեամբ ստեղծուեց յանձնախումբ: Յովնան Սրբազանն այս առումով ներկայացրեց նաեւ թեմական խորհուրդին կից կանոնադրական փոփոխութիւնների ընթացքը:
Ապագային միտուած առաջարկութիւններ: Հոգեւորականաց ընդհանուր ժողովի գործնական բնույթի մասին են խօսում արուած բազմաթիւ առաջարկները, որոնց մի մասը վերը թուարկեցինք: Յառաջիկային պատեհ առիթով պիտի անդրադառնանք Առաջնորդ Սրբազանի կողմից առաջարկուած մի շարք թելադրութիւններին:
Ժողովի ժամանակ ներկաները ողջունեցին վերջին շրջանում Արեւմտեան թեմին միացած Տ. Կոմիտաս Քահանայ Ջոհրաբեանին, Տ. Գէորգ Քհնյ. Աբեանին, Գէորգ Սրկ. Գէորգեանին, Աւագ Սրկ. Չարեանին, Սեւակ Սրկ. Տէրտէրեանին: Առաջնորդ Սրբազանը ներկայացրեց նաեւ Ս. Ղեւոնդեանց Մայր տաճարի խմբավար Բաֆֆի Միքայէլեանին:
Մի շարք հարցեր գործնականորէն լուծելու համար ներառուեցին Վարչական ժողովի օրակարգի մէջ: Իսկ գործարկուած յանձնախմբերը պիտի յառաջիկային ներկայացնեն իրենց աշխատանքի արդիւնքները:
Արեւմտեան թեմի Հոգեւորականաց ընդհանուր ժողովն իր աշխատանքը աւարտեց Առաջնորդ Սրբազանի ամփոփիչ խօսքով, ապա շարականի երգեցողութեամբ ու աղօթքով:

ՎԱՐՁՈՒ ԲՆԱԿԱՐԱՆՆԵՐ

Eagle Rock-ի մէջ վարձու է 3 unit-անոց security շէնքի մէջ 2 սենեակ 1 բաղնիք բնակարան մը լաւ շրջանի մէջ: Ամբողջութեամբ վերանորոգուած, central AC/H, carport: Section 8 ok:
Հեռաձայնել Սառային՝ (626) 646-3660:
***
Փաստիճանի մէջ վարձու է բնակարան մը 2 սենեակ 1 բաղնիք:
Հեռաձայնել Սառային՝ (626) 646-3660:

ՎԱՐՁՈՒ ԲՆԱԿԱՐԱՆ ՀՈՒՎՈՒՏԻ ՄԷՋ

Վարձու է 4 unit-անոց security շէնքի մէջ 3 սենեակ 2.5 բաղնիք ունեցող Townhouse մը լաւ շրջանի մէջ: Ամբողջութեամբ վերանորոգուած, նոր բաղնիք, նոր լեմինէյթ, նոր կրանիտ, central AC/H, պատշգամ եւ Fireplace: Garage-ին մէջ կրնաք ձեր washer/dryer-ը տեղադրել:
Section 8 OK.
Հեռաձայնել Սերիին՝ 213-448-4507:

ԳՈՐԾԱՒՈՐ ԿՈՒՉՈՒԻ

Փաստիճանի անուշապաճառ Սարգիսը կարիքը ունի աշխատող օրիորդներու կամ տիկիներու խոհանոցի մէջ եւ դուրսը առեւտուրի առ ու ծախի համար
Հետաքրքրուողներէն կը խնդրուի հեռաձայնել Պրն. Վազգէնին (818) 966-5834
1776 E. Washington Blvd. Pasadena, CA:

Ձեր Ծանուցումները Վստահեցէք
«Մասիս»
Շաբաթաթերթին
Massis2@earthlink.net
(626) 797-7680

«Արարատը» 6-րդ Անգամ Դարձաւ Յայաստանի Գաւաթակիր

Ֆուտպոլի Հայաստանի գաւաթի խաղարկութեան եզրափակիչին մրցեցան «Ալաշկերտը» եւ «Արարատը»:

«Արմենփրեսի» հաղորդումով՝ հանդիպման մեկնարկային վայրկեաններուն «Արարատ» կարողացաւ օգտագործել հնարաւորութիւնը ու առաջ անցաւ հաշուի մէջ: Դիպուկ եւ հեռահար հարուածով աչքի ինկաւ Աղուն Արարատեանը: «Արարատէն» երկար ժամանակ չպահանջուեցաւ հաշուի տարբերութիւնը կրկնապատկելու համար: Իր առիթը օգտագործեց Մորի Կոնեն: Խումբերը ընդմիջման գացին 0:2 արդիւնքով յօգուտ «Արարատի»:

Երկրորդ կէսի սկզբնաւորութեան «Արարատ» նորէն տիրեց նախաձեռնութեան եւ նշանակեց երրորդ գնդակը:

«Ալաշկերտ» ի միակ կողմ 85-րդ վայրկեանին նշանակեց Միհրան Մանասեանը:

«Արարատ» պատմութեան մէջ 6-րդ անգամ դարձաւ Հայաստանի գաւաթակիր:

Մխիթարեանի Կողմ Նպաստեց «Ռոմայի» Յաղթանակին «Լացիոյի» Դէմ Խաղին

Իտալիոյ ֆուտպոլի առաջնութեան 37-րդ հանգրուանին «Ռոման» Հռոմի Ողիմպիական մարզադաշտին վրայ ընդունեց «Լացիոյին»:

Հանդիպման առաջին կէսի վերջնամասին՝ 42-րդ վայրկեանին, Հենրիխ Մխիթարեանը առաջ մղեց «Ռոմային»՝ նշանակելով իր 12-րդ կողմ Սերիա Ա-ի ընթացիկ մրցաշրջանին: «Գայլերը» իրենց առաւելութիւնը կրկնապատկեցին 78-րդ վայրկեանին: Այս անգամ աչքի ինկաւ Փետրոն:

Այս հանգրուանէն յետոյ «Ռոման» աղիւսակին վրայ 7րդն է, իսկ «Լացիոն»՝ 6-րդը:

Ճիւտոյիստ Ֆերտինանտ Կարապետեանը Լաւ Առիթ Ունի Մեկնելու Ողիմպիական Խաղերուն

Հայաստանի առաջատար ճիւտոյիստ ֆերտինանտ Կարապետեանը ողիմպիական վարկանիշային աղիւսակին վրայ այժմ կը զբաղեցնէ 32-րդ տեղը:

Ինչպէս կը տեղեկացնէ Հայաստանի ազգային ողիմպիական կոմիտէի մամուլի ծառայութիւնը, այդ հայ մարզիկին հնարաւորութիւն տուած է ստանալ աշխարհամասային (Եւրոպայի) արտօնագիր, այսինքն, բաւականին մեծցած է հայ մարզիկի հնարաւորութիւնը յառաջիկայ ողիմպիական խաղերուն մասնակցելու համար:

Վարկանիշային վերջին մրցաշարը տեղի կ'ունենայ Յունիսի 6-13-ը Պուտայպեշտի մէջ կայանալիք ձիւղոյի աշխարհի առաջնութեան ընթացքին: Ատկէ յետոյ իւրաքանչիւր քաշային կարգին կ'որոշուին լաւագոյն 26 մարզիկ-մարզուհիները, որոնք կը մասնակցին Թոքիոյի խաղերուն: Ձիւտոյիստ ողիմպիականներու վերջնական ցուցակները կը հրապարակուին Յունիսի 28-ին:

Ֆերտինանտ Կարապետեանը Մայիսի 20-ին ՀՀ հաւաքականի կազմով կը մեկնի Վլադիվակակազ, ուր կ'անցկացնէ ուսումնամարզական հաւաք:

Ինչպէս Ֆուտպոլի Պայմաւորուած Խաղեր Կազմակերպած Են Յայաստանի Սէջ

Եուրոպեան ալիքով կը ցուցադրուի փաստավաւերագրական ֆիլմ, ուր «Եւրոպայի հետաքննութեան գործակալութեան» լրագրողները կը ներկայացնեն, թէ ինչպէս վերջին տարիներուն եւրոպական շարք մը երկիրներու մէջ կազմակերպուած են ֆուտպոլի պայմանաւորուած խաղերը:

Ինչպէս կը տեղեկացնէ ռումինական Gazeta Sporturilor թերթի լրագրող Կոստին Ստուկանը, կեղծ ընկերութիւններու օգնութեամբ

«Մանչեսթըր Սիթին»՝ Անգլիայի Ախոյեան

Անգլիոյ ֆուտպոլի առաջնութեան 2020/21 մրցաշրջանի չաղթողը «Մանչեսթըր Սիթին» է:

Փրեմիեր լիգայի 36-րդ հանգրուանին «Մանչեսթըր Եունայթըտ» սեփական չարկի տակ ընդունեց «Լեսթերին»:

«Կարմիր սատանաները» պարտուեցան 1:2 հաշուով այդ կերպ այլեւս անկարող ըլլալով միաւորներու քանակով հասնիլ «Մանչեսթըր Սիթին», որ այժմ 80 միաւոր ունի: «Մանչեսթըր Եունայթըտ» ունի 70 միաւոր: Անգլիական Փրեմիեր լիգայի աւարտին մնացած է երեք հանգրուան:

«Մանչեսթըր Սիթին» 3-րդ անգամ է որ կը դառնայ Անգլիոյ ախոյեան Պեպ Գուարդիոլայի գլխաւորութեամբ: «Քաղաքայինները» հասան նաեւ Եւրոպայի Ախոյեաններու լիգայի եզրափակիչ, որ կը կայանայ Մայիսի 29-ին:

«Լիվերփուլ» Յաղթեց Դարպասապահի Կոլի Շնորհիւ

Անգլիոյ ֆուտպոլի առաջնութեան 36-րդ հանգրուանի շրջանակներուն «Լիվերփուլ» արտագնայ խաղին մրցեցաւ «Ուեստ Պրոմիչի» հետ:

Հանդիպման հաշիւը բացին «Ուեստ Պրոմիչի» ֆուտպոլիստները: Կողմ նշանակեց Ռոպսոնը: Մուհամեդ Սալահի խաղակէսի վերջաւորութեան հաւասարեցուց հաշիւը:

Ետը կ'ընկնէ Կլոպի ֆուտպոլիստները կարողացան չաղթանակ տօնել դարպասապահ Ալիսոն Պեքերի հանդիպման աւելացուած ժամանակին, անկիւնային հարուածէն ետք գլուխով նշանակած կողմ շնորհիւ:

«Լիվերփուլ» Փրեմիեր լիգայի մրցաշարային աղիւսակի վրայ 5-րդն է, իսկ «Ուեստ Պրոմիչ» նախաՎերջինն է:

«Աթլետիքոն» եւ «Ռեալը» Յաղթեցին, «Պարսելոնան»՝ Ոչ

Սպանիոյ ֆուտպոլի առաջնութեան տեղի ունեցաւ 37-րդ հանգրուանի շարք մը հանդիպումները:

Մատրիտի «Ռեալ» արտագնայ խաղին նուազագոյն հաշուով առաւելութեան հասաւ «Աթլետիքի» նկատմամբ: «Արքայական ակումբի» միակ կողմ նշանակեց Նաչոն:

«Պարսելոնան» սեփական դաշտին վրայ ընդունելով «Սելթային» պարտուեցաւ 1:2 արդիւնքով:

«Աթլետիքոն» սեփական չարկի տակ պարտութեան մատնեց «Օսասունային» 2:1 արդիւնքով:

Սպանիոյ ֆուտպոլի առաջնութեան աւարտին մէկ հանգրուան առաջ «Աթլետիքոն» կը գլխաւորէ մրցաշարային աղիւսակը եւ ունի 83 կէտ: Երկրորդ տեղը «Ռեալն» է, որ ունի 81 միաւոր: Եւ ետեակը 76 միաւորով կ'եզրափակէ «Պարսելոնան»:

Եւրոպական տարբեր երկրներու մէջ ձեռք բերած են ֆուտպոլային ակումբներ, որոնց մէջ նշանակած են իրենց մարզոց եւ անոնց միջոցով կազմակերպած են պայմանաւորուած խաղեր եւ խաղադրոյքներով վաստակած են մեծ գումարներ:

Այդ ֆիլմին մէջ, մասնաւորապէս, կը խօսուի նաեւ Հայաստանի բարձրագոյն խումբին մէջ հանդէս եկած «Երեւան» ֆուտպոլային ակումբի մասին, որ գնած են չինացիները եւ նման եղանակով պայմանաւորուած խաղեր կազմակերպած են առաջնութեան մէջ: Այդբիւրը նաեւ կը չիչեցնէ, որ պայմանաւորուած հանդիպումներու պատճառով անցած տարի անաւարտ մնացած է Հայաստանի առաջին լիգայի առաջնութիւնը, որու արդիւնքով տասնեակ ֆուտպոլիստներ, մարզիչներ եւ ֆուտբոլային այլեր որակագրկուած են:

Նոյն եղանակով չինացիները խաղեր «սարքած» են նաեւ Փորթուգալի, Չեխիայի, Իսլանտայի, Ռումանիայի, Լատվիայի եւ Ռուսաստանի մէջ: